

SVEČANI JUBILEJ DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVA SAVA

Četrto stoletje Društva Sava so člani Društva Sava iz Beograda svečano proslavili, ko so se skupaj s svojimi prijatelji 13. junija 2016 zbrali v beograjskem gledališču Atelje 212. Praznovanje 15. obletnice obstoja in delovanja se je začelo že s proslavo Prešernovega dne v februarju in z nizom manifestacij, ki so zaznamovale in napovedovale jubilej.

Predsednik Društva Sava Saša Verbič je otvoril »Dan Društva« in v svojem nagovoru povedal nekaj besed o razvoju Društva v preteklih letih in o načrtih za prihodnost. Na proslavi je prisostvovala namestnica veleposlanika Republike Slovenije v Srbiji in pooblaščenica ministrica Mateja Norčič Štamcar, ki je poudarila pomembnost obstoja vseh društev v Srbiji, saj se prek njih ohranjajo slovenska kultura, jezik in tradicija ter vsi drugi segmenti »slovenskega«. Svečanost so obiskala tudi druga društva Slovencev – iz Kostolca, Novega Sada in Pančeva, kot tudi druge osebnosti iz javnega in kulturnega beograjskega življenja. Podeljene so bile tudi plakete in zahvale prijateljem in članom Društva Sava, ki so s svojim delom najbolj prispevali k delu in napredku Društva. Ob tej priložnosti bi se še enkrat radi prisrčno zahvalili Ateljeju 212 za prelep ambient in Aleksandru Grudnu za profesionalno povezovanje programa.

Po svečani podelitvi se je beograjski publiki predstavilo slovensko narodno gledališče SNG Nova Gorica, s predstavo »Postani obcestna svetilka«, ki je nastala po besedilih Srečka Kosovele. Veselo in prijetno je bilo druženje Beograjčanov z dvema domovinama – Slovenijo in Srbijo.

Ivana Mandić in Tanja Tomazin

PROSLAVA PREŠERNOVEGA DNE KOT NAPOVED JUBILEJNEGA LETA

Proslava največjega slovenskega kulturnega praznika, dne Franceta Prešerna, je s svojo bogato in zanimivo kulturno vsebino na poseben način zaznamovala začetek leta 2016. Tokratni 8. februar je Društvo Slovencev v Beogradu – Društvo Sava proslavilo v prostorih kulturne ustanove Parobrod in s tem združilo več dogodkov.

Ko nas je Kvartet Sava vpeljal v večer z izvedbo obeh himn – slovenske Zdravljice in srbske Bože pravde, je predsednik Društva Sava, gospod Saša Verbič pozdravil vse prisotne in predstavil dogodke, ki bodo sledili. Pozdravni nagovor je imel tudi njegova ekscelencija, gospod Vladimir Gasparič, novoimenovani veleposlanik Republike Slovenije v Srbiji. Proslavo je s svojo prisotnostjo počastil tudi beograjski nadškof, gospod Stanislav Hočevar. Po uvodnih nagovorih je sledil kulturni program, skozi katerega nas je vodila Bojana Vuković, članica Društva Sava. Kvartet Sava je bil zadolžen za glasbeni del programa, ki je obsegal kompozicije: »Pod oknom« (A. Hajdrih, besedilo F. Prešeren), »Nocoj je pa lep večer« (narodna), »Slovenec sem« (G. Ipavec). Nato je bil prikazan dokumentarni film »Trije akordi – Zlatan in Marija Vauda« režiserja Dragomirja Zupanca.

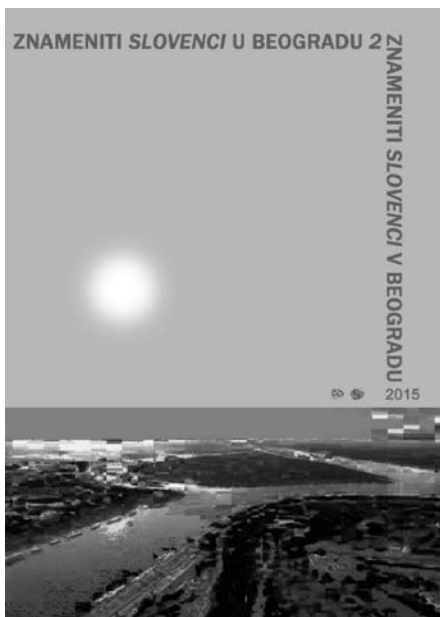
Gre za zgodbo o dirigentu in skladatelju Zlatanu Vaudi. O njegovem ustvarjanju in umetniškem opusu pripoveduje njegova hči Marija Vauda, akademska slikarka. Posnetki z razstav in izvedbenih nastopov Marije Vauda ter njeno likovno sodelovanje pri projektu »Znameniti Slovenci v Srbiji« so sestavni vizualni del dokumentarnega filma. Ogledu filma je sledila otvoritev razstave »Znameniti Slovenci v Beogradu 2« – rezultat projekta z namenom, da se potomci Slovencev v Beogradu, predvsem mlade generacije, pa tudi celotna javnost, seznani z zgodovinskimi in drugimi pomembnimi osebami slovenskega rodu, ki so na tem prostoru živeli konec 19. in v prvi polovici 20. stoletja.

Proslava in razstava sta prva v nizu dogodkov, s katerimi bo Društvo Sava zaznamovalo 15. obletnico svojega obstajanja. Kakor pravi Biljana Milenković Vuković, vodja projekta »Znameniti Slovenci 2«, je s to razstavo začeto proslavljanje 15-letnice Društva Sava, pri čemer poudarja, da je eden od namenov razstave dvig zavesti in spomina na vse pomembne Slovence, ki so v Beogradu in v beograjski kulturi na različnih področjih ustvarjanja zapustili dragoceno sled.

Ivana Mandić

RAZSTAVA »ZNAMENITI SLOVENC V BEOGRADU 2«

V okviru proslave Prešernovega dne in kot nadaljevanje projekta Društva Sava »Znameniti Slovenci v Beogradu«, začete leta 2014, je bila odprta razstava »Znameniti Slovenci 2«, ki je hkrati svečano zaznamovala 15-letnico Društva Sava.

Kot navaja Biljana Milenković Vuković, vodja projekta in avtorica besedila v katalogu, je cilj in namena tega projekta, da se potomci Slovencev v Beogradu, predvsem mlade generacije, pa tudi celotna javnost, seznani s pomembnimi osebami slovenskega rodu – predvsem s tistimi s konca 19. in s prve polovice 20. stoletja, ki so v Beogradu zapustile dragoceno sled na različnih področjih ustvarjanja. Slovenci in njihovi potomci so sodelovali na mnogih področjih znanosti, kulture in umetnosti, izobraževanja, ekonomije, politike idr. Spomin nanje je prispevek h kulturi spomina, tako v okviru slovenske narodne

manjšine v Srbiji, nastale z razpadom skupne države SFRJ (1991), kakor tudi v okviru širše slovenske skupnosti.

Razstava »Znameniti Slovenci v Beogradu 2« in katalog predstavljata osebnosti in njihove kratke biografije, s posebnim poudarkom na življenju v Beogradu. Predstavljeni so zgodovinar, fizični antropolog, etnolog, kustos, politik in redni univerzitetni profesor Niko Županič (1876–1961), tenor in pedagog Josip Rijavec (1890–1959), akademik, kipar, grafik in profesor Lojze Dolinar (1893–1970), sitar Edvard Cvar (1896–1965), pravnik, pisatelj, publicist in družbeni delavec Slavko Savinšek (1897–1942), slikar, grafik, oblikovalec, scenograf in digitalni umetnik Eduard Stepančič (1908–1991), akademik, inženir strojništva, konstruktor letal in univerzitetni profesor Svetopolk Pivko

(1910–1987), sopranistka in pedagoginja Anita Mezetova (1913–1980), zdravnica in univerzitetna profesorica Neva Lotrič (1916–1981), filmski in televizijski igralec Janez Vrhovec (1921–1997), akademik, matematik in univerzitetni profesor Slobodan Aljančič (1922–1993) ter

gledališka in filmska igralka Sonja Hlebič (1927–2005).

Projekt so ustvarili Biljana Milenković-Vuković s sodelavci, plakate in vizualno gradivo sta oblikovala Marija Vauda in Nikola Pilipović, za prevode v slovenščino je poskrbela Maja Đukanović, Dušan

Krivec pa je zagotovil tehnično realizacija razstave.

Projekt »Znameniti Slovenci v Beogradu 2« sta financirala Nacionalni svet slovenske narodne manjšine in Društvo Sava.

Ivana Mandić

RAZSTAVA »BEOGRAD SKOZI STOLETJA«

/ 9.–20. stoletje / s posebnim delom »Slovenci v Beogradu« beograjskega zgodovinskega arhiva

Veličastni jubilej, 15 let od ustanovitve Društva Slovencev v Beogradu, je bil zaznamovan tudi s postavitvijo razstave. V aprilu 2016 je bila v prostorih Društva Sava odprta razstava beograjskega zgodovinskega arhiva, posvečena Slovencem, ki so

živeli in delovali v Beogradu.

Razstava »Beograd skozi stoletja / 9.–20. stoletje /« beograjskega zgodovinskega arhiva je bila prvič postavljena leta 2003. Prikazuje življenje mesta skozi več stoletij, v prostorih našega Društva pa je predstavljen tisti del razstave, ki se nanaša na Slovence, ki so živeli in zapustili dragoceno sled v Beogradu. Poseben del razstave z naslovom »Slovenci v Beogradu« skozi več stoletij prikazuje nekatere zgodovinske povezave med pripadniki dveh narodov, slovenskega in srbskega. Dokumenti so kronološko razvrščeni v šest tematskih sklopov, ki se nanašajo na obdobje od konca 18. do konca 20. stoletja. Šesti sklop je posvečen dvema pomembnima osebnostma, ki povezujeta dva naroda – to sta Davorin Jenko, skladatelj, in Edvard Rusjan, pionir letalstva.

Razstava je bila izvirno prikazana v Ljubljani, za tem je gostovala v Kopru in Mariboru, nakar jo je beograjski arhiv podaril Društvu Sava. Zato smo jim zelo hvaležni, posebej eni od avtoric razstave Isidori Stojanović.

Sanja Mandić

VPIS V POSEBNI IMENIK

Vpis v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine v Srbiji

Zakon o nacionalnih svetih narodnih manjšin iz leta 2009 je omogočil vpis v posebne volilne imenike narodnih manjšin v Srbiji. Obrazec za vpis lahko prevzamete na spletnih straneh Nacionalnega sveta in Društva Sava.

Na osnovi Zakona o varovanju osebnih podatkov, ki velja od 1. 1. 2009, je za vpis v posebni volilni imenik potrebno izpolnjeni zahtevek za vpis **osebno**

dostaviti pristojni občinski upravi, kjer imate prijavljeno prebivališče – ob predložitvi osebne izkaznice. Zakon tudi dopušča, da izpolnjen zahtevek skupaj s fotokopijo osebne izkaznice pošljete priporočeno na naslov vaše pristojne občinske uprave. Pristojna občinska uprava bo na vaš naslov v 15 dneh poslala Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik.

Vpis v posebni volilni imenik je oproščen plačila administrativnih stroškov.

Z vpisom v posebni volilni imenik se ne izgubijo druge volilne pravice.

Z Odločbo o vpisu v posebni volilni imenik slovenske narodne manjšine se pridobi pravica do udeležbenaneposrednih volitvah Slovenskega nacionalnega sveta, ki so vsaka štiri leta.

INTERVJU - *Marija Vauda*

V okviru Biltena je ustanovljena tudi rubrika „Intervju“. V vsaki številki bomo intervjuvali enega člana Društva Sava. To bodo osebnosti, ki so na različne načine vplivale na oblikovanje Društva in tisti, ki aktivno sodelujejo v njegovem delovanju, ali na katerikoli drug način pozitivno delujejo v interesu Društva.

Marija Vauda je članica društva Slovencev Sava že od njegove ustanovitve. Širši javnosti je poznana ko umetnica, ki se izraža prek različnih medijev: skulpture, slike, spletnih del, risb, performansov, dogodkov ... Diplomirala je na Fakulteti uporabnih umetnosti v Beogradu, na katedri za kiparstvo, je član ULUS-a in ima status svobodne umetnice. V okviru društva, ob podpori Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine v Srbiji, skupaj z Nikolom Pilipovićem vodita »Delavnico risanja in slikanja«. Poleg vseh drugih aktivnosti v Društvu Marija sodeluje v projektih »Znameniti Slovenci v Beogradu« in objavlja v časopisu »Slovenika«, za katerega je tudi oblikovala naslovnice. Delavnica, ki jo vodi, je izredno obiskovana, in člani društva Sava z velikim interesom spremljajo umetniško delo Marije Vauda. Njen visoki profesionalizem v delu ter ljubeznivost in prijaznost v odnosih cenijo vsi v Društvu.

Prosim, povejte bralcem Biltena nekaj o sebi.

Ključne prijatelje, poleg očeta, sem spoznavala v knjigah iz domače knjižnice, medtem ko sem se kot otrok, polna vere in vznemirjenja, z vrstniki igrala do onemoglosti. Nikdar mi ni bilo dovolj igre, niti branja. Otroštvo je bilo bogato, gosto, polno, dogodki in doživetja so se prehitevali. Okolje, v katero sem prispela, je bilo že napolnjeno z mislimi, knjigami, odločitvami, delom, razpoloženjem, ustvarjanjem in navadami Z. Vaude. To pravim zato, ker je bil krasen, zlat, močan človek. To se je potrdilo tudi v njegovi dolgi bolezni. Prijatelj. Pravijo, da so prijatelji lahko samo ljudje s podobnimi (istimi) ambicijami. Od tam sem jemala in od tam sem zadihala. Bil je intuitiven človek, najboljši pedagog in psiholog, kar sem jih spoznala. »Naj se ti ne mudi odrasti,« je govoril in jaz sem ga poslušala, uživala sem v vsakem trenutku. Poudarek je dal na etos dela in na gledanje direktno v oči. Tisto, kar sem videla, nista bili le lepota in dobrota. Otroci so na nek način podaljšek senc in odmev pogoltnjenih besed ter gibov svojih staršev. Od očeta sem prevzela posebej tisto, kar je bilo pred zunanostjo in ljudmi skrito: mojo ranljivost, zamišljenost, težo, mojo posvečenost ustvarjanju, čeprav za sebe nikdar ni rekel, da je umetnik ali ustvarjalec. Vedel je, kaj mora preskočiti, da bi se izognil zmedi. Vendar, romantični, idealistični, angažirani za ceno zloma, pogosto zazibani in otožni, zdrobljeni

in sentimentalni, vseeno z vero v vsak segment življenja, v dar in moč imaginacije, vedno znova in okrog, diametralno, neposlušno ... to so prostori in postopki, ki so zapisani na mojo pot, da jih prestrežem in jim zlezem pod kožo v mojem delu in v vsakem odnosu.

Člani društva Sava z velikim zanimanjem spremljajo vaše delovanje v okviru Društva. Kakšne so vaše trenutne umetniške preokupacije in čemu se najrajši posvečate?

V tem trenutku sem zasedena z raznolikim razmišljanjem in delom obenem. Po samostojni razstavi, ki sva jo skupaj z Nikolom Pilipovićem v septembru 2017 imela v galeriji Suluj, me okupira še ena stabilna točka in izziv. Aktivno gledam, zbiram, zapisujem vse, kar ujamem v letu, da postane del tistega, kar gradim: poved iz filma, poševni pogled nekega človeka, med slučajnostjo in pravilom. V življenju, profesionalnem, kreativnem prostoru, ki ga delim z Nikolom Pilipovićem, sem nenehno v dialogu s svetovno vizualno sceno, ki odraža družbenost skozi razne forme in distorzije. Kot na velikem platnu, z distance, umaknjeno, se da občutiti duha in dah časa, kot kadar drsite po posameznostih, detajlih. Vsak dan sem obogatena s fantastičnimi rezultati-fasetami-spoznanji-pespektivami človeške kreativnosti ... Kljub umazanim robovom brezobzirnosti. Pišem, zapisujem, lovim zapise o pod-, nad- stvareh ali kljub stvarjem aktualnosti ... Gledam filme, poslušam, nisem pasivni potrošnik, ničesar ne odvržem, vse uporabim, vse je možni material, hrana za razporejanje in selekcijo.

Povejte nam kaj v zvezi z vašo povezavo s Slovenijo. Bilo bi zanimivo, če bi z bralci Biltena podelili nekaj spominov, aktualnih vezi z matično državo in morda tudi načrte za prihodnje sodelovanje.

Slovenija je moje otroštvo, enako kot Beograd (z Beogradom deliva usodo, to že lahko rečem). Prve črke sem razbrala z oznake pianina Steinway, ob dedku, pred odhodom v šolo. Mirko Vauda mi je naročil, naj po njegovem počitku po kosilu pridem v klavirsko sobo. On je igral zapise iz neke otroške pesmarice, jaz pa sem stala zraven in sva se učila ter »prepevala«. Skupaj sva pela. Daleč se je razlegalo. Velik del otroštva sem preživela v hiši blizu Maribora, na naslovu Vukovski dol 27. Ta velika, močna hiša z globoko kletjo, v kateri sta se točila vino in žganje iz domačega vinograda, kjer se je vsako jutro od petih zbiralo mleko, ki so ga prinašali kmetje z okoliških hribov, je bila, skupaj s celotno domačijo, zrušena. Ostala je samo trava. Brezbrižnost je potekala na prostranem posestvu, na zemlji, v sadovnjakih, gozdu, ob jezercu z žabami, s prijateljicama Vido in Dragico – sosedama, z dedkom, s katerim sva vsak dan pešala čez hribe in gozdove, kjer sva obiskovala oddaljene domačije, on pa je poslušal njihove teave in muke, jih zapisoval in jim nato pomagal, tako da je imela vsako sredo »dan odprtih vrat«. Takrat so oni prišli v klavirsko sobo, čakali, da jih sprejme, da bi jim sestavil in natipkal dopise, zahteve, prošnje za razne institucije in jih usmerjal na prave naslove. Zvok pisalnega stroja skoraj da ni ponehal. Zainteresiran za kmečko življenje, za slovenski jezik, glasbo in poezijo, je o vsem

tem pisal priloge v »Večeru«, vztrajno je pisal pritožbe in opazke na RTV Ljubljana, če je novinar narobe uporabil določen stil ali naglas. V takšnem, hiperaktivnem in angažiranem ambientu sem preživela obdobje pred odhodom v šolo, pa tudi kasneje, v času vsakih počitnic. Celo test za prvi razred sem opravila v mestu Jarenina. Vse šole sem sicer zaključila v Beogradu. Tu se je odvijalo izredno aktivno kulturno in ustvarjalno življenje mojega očeta, ki je pomenilo korske vaje, koncerte, nastope po celi tedanju državi in v samem Beogradu, snemanja ob sredah v studiu Radia v Hilendarski ulici, odhodi na Dubrovaške igre; nenehna izpostavljenost publiki, kritiki, ocenjevanju, nenehna časovna in mentalna napetost v ljubezni in delu.

Obe okolju sta zaznamovani z delom »od noči do mraka«, skoraj brez promora. Strastni, močni ljudje. Treba je bilo najti svoje mesto. V Slovenijo sem po razpadu skupne države odšla šele leta 2001. Z Nikolo sva imela samostojne razstave v Mariboru (UGM) in Slovenj Gradcu (KGLU). Tedaj sem šele začela spoznavati ljudi izven družinskega kroga, ljudi, ki sestavljajo družbeno in kulturno življenje Maribora. Po intervjuju za »Večer« nas je Melita Forstnarič Hajnšek, novinarka, povabila, da vsak mesec v letu dni piševa »Kulturno pismo iz Beograda«. In to je bilo to. Mnogi od teh ljudi bi rade volje prišli v Društvo Sava, da bi z nami podelili svoje zelo zanimive in pomembne profesionalne rezultate.

Kaj vas je pritegnilo, da ste se včlanili v Društvo Sava, in kako vi osebno gledate na formiranje društva Slovencev v Beogradu?

Ko sem bila še majhna, me je oče vsake srede vzel s seboj v neformalno društvo Slovencev v neko beograjsko kafano. Tedaj so se mi vsi zdeli zelo stari. Bila sem edini otrok v društvu. To so bili gospod Čamernik, Jože Šmit in njegova žena, gospa Marija Uršič ... Bilo mi je lepo, čutila sem se ljubljeno in zaščiteno v tej družbi odraslih, njihovim pogovorom nisem mogla slediti, vendar sem bila vseeno med njimi. V nekem trenutku bi na kraju večera tiho zapeli. To je bilo v 70-ih. Zbirajoč dokumente za razstavo o Z. Vaudi v UKM, sem leta 2012 naletela na fotografijo, na kateri sem prepoznala »moje Slovence«, in šele tedaj videla, da so bili člani zbora France Rozman v Beogradu. Prišla sem v prostore Društva Sava po očetovi smrti, na povabilo, naj nagovorim člane in jim sporočim, da je v Mariboru v UKM in v okviru EPK Maribor organizirana velika razstava o Z. Vaudi, da bo svčano odkrita spominska plošča v Pernici, kjer je bil rojen, skupaj z mojo samostojno razstavo. Izgleda, da sem šla po stopinjah, poznanih in zapomnjenih še iz rosnih dni. Naravno.

Kako občutite delovanje društva in kaj bi sporočili neje govim članom?

Vsakdo najde svoje mesto glede na potrebe in vizijo. Spodbudno je, da obstajajo živi in kreativni programi in delavnice, v katerih posamezniki in skupine lahko izrazijo svoje specifične talente in kreativnost. Pravzaprav nihče ne mara dolgčasa. Ljudje iščejo red in se k njemu nagibajo, ne glede na to, v kakšnem kaosu so. Pomembno je, da obtaja mesto, ki izzove tako možnosti kot rezultate; odprto mesto dobrodošlice, ki ima afiniteto in kapaciteto, da se skozi medčloveške spodbude nenehno samoobnavlja. Na ta način je vabljivo za srečevanje in izmenjavo. Pa tudi za druženje, za učenje, za občutenje in za projekcijo. Kot nek odprt kulturni center, v katerem je dovolj prostora tudi za humane, tople odnose in očaranost z visokimi kulturnimi dejstvi. Eno ne izključuje drugega. Mnogo entuziazma, s kvalitetnim, tako človeškim kot profesionalnim, potrpljenjem ter medsebojnim spoštovanjem je

potrebno, da bi se to elementarno življenje ohranilo, kaj šele, da bi se razvijalo. Odkar sem prisotna, srečujem srčno, premišljeno odprtost in podporo za kvalitetne ideje, predloge in programe. Društvo Sava, umeščeno v sam center Beograda, je dobro, plemenito mesto, z ljudmi in zaradi ljudi. Ima svoje predispozicije in pogoje, da raste še naprej.

Ali bi želeli poudariti, podeliti, pokritizirati ali pohvaliti še kaj, kar vprašanja niso obsegla?

Aktivnejše sem se vključila leta 2013 z Delavnico risanja in slikanja, ki, eto, poteka že 4. sezono. Imamo načrt, da razstave Delavnice pošljemo tudi v Slovenijo, da ta delovni proces sistematiziramo v specifičen in unikaten učbenik. Sreča je, da so člani Delavnice izredni ljudje, posebej to, pa tudi, da so senzibilni, radovedni, živi in vztrajni.

Odprta sem bila za vsako vrsto sodelovanja na skupnih projektih. Svoja privatna in profesionalna poznanstva in odhode v Slovenijo sem vložila v prijekte Društva Sava (razstava »Znameniti Slovenci v Beogradu« v UKM, razstava »Znameniti Slovenci 2« v Rušah v okviru manifestacije »Glazerjevi dnevi 2016«, na svojih redkih obiskih Slovenije sem na profesionalnih predstavljanih obveščala in spoznavala vse, ki jih poznam, tako privatno kot prek informativnih sredstev, o delovanju Slovencev v Beogradu in v Srbiji).

Osnovanje in realizacija časopisa »Slovenika« potrjuje kapaciteto in intenziteto članov Društva. Predlagali so mi, naj osmislim vizualno identiteto časopisa, pa tudi druge zadeve. Vsako delo je del skupnosti, tako ga razumem. Vsi imamo tudi svoje samostojne ali »glavne« življenjske in profesionalne prioritete, ki se odvijajo izven Društva. Moj instinkt mi je govoril, naj Društvu poklonim tisto vrsto aktivnosti, ki bo člane in prijatelje Društva pritegnila, da se vključijo kot aktivni udeleženci, in s katero bom, po drugi strani, doprinesla k sodobni in avtorski, prepoznavni izvedbi nekih likovno-vizualnih idej. Nobeno delo in naloga nista manj pomembna, vsak je poseben. S tem sem se soočila takoj. Otroško pesmico je treba tako doživeti, kot komponirati, orkestrirati in izvesti na najvišji ravni človeške in profesionalne etike in estetike. Vsaka linija risbe Mateje Lenasija Bojanića, ki hodi v sedmi razred, je enako pomembna kot valer in poteza Radovana Sindika, enako kot tudi Nevina, Nušina, Radmilina, Sanjina, Idina, Teodorina, Anina, Mirjanina, Vesnina, Marinina ... in vsakega od obiskovalcev delavnice risanja in slikanja »Slika in znaje« v našem Društvu Sava. Visoka, popularna, otroška, obrobna, anti-kulturna ... vsaka ima svoje mesto. Kot ustvarjalka od sebe zahtevam, da hitim in prestopam meje, sedaj že premišljeno, kot nekdo, ki dela z ljudmi, pa vem, da je bistvena mera. V tem smislu živim (delam) dve razdvojeni, čisti življenji znotraj enega.

Iskustvo porodičnog stabla pedagoga, kroz generacije, istrajava na radu sa ljudima. Svi moji preci sa tatine, dedine i bakine slovenačke strane su daleko unazad, lateralno, isključivo bili učitelji i stvaraoci i ostavili su trag u slovenačkoj zemlji, jeziku, čoveku. Trgovaca i mešetara nije bilo.

Pred nekaj časa sem vstopila v mlin v Veržeu. Mlinar, ki ni vedel, kdo sem, je začel govoriti o učitelju in direktorju šole Vinku Vaudi (praded, ki je bil tudi prvi učitelj Slavka Osterca, znamenitega slovenskega kompozitorja moderne), ki se je, glejte, prav tukaj, v tej divji reki Muri utopil, ko je svoje učence reševal iz nezgode. Vzela ga je premočna rečna matica.

Obstaja, seveda, še veliko dela in projektov, ki bi se jih dalo razviti, izvesti, organizirati.

Od osnivanja Biltena se v vsaki številki intervjuja enega od članov društva, ki na poseben način spodbuja njegovo delovanje. Eno od vprašanj se vedno navezuje na najljubšo izvorno narodno pesem, ki jo objavimo v Biltenu, od pravi priložnosti pa z veseljem tudi zapojemo. Namen tega je bil in ostaja, da se ohrani del kulturne dediščine Slovenije. Danes, ko je slovenska narodna pesem vsem dostopna na raznih spletnih straneh, to vprašanje postaja zanimivo iz drugih razlogov. Zanimivo je namreč prepoznati spomine tistih, ki so zapustili zemljo svojih prednikov in danes živijo v Beogradu. Katero pesem bi nam torej priporočili za objavo?

Ena od prvih pesmic, ki sem jo spoznala in se je naučila ob mojem dedku, je že na seznamu, in to je:

*Gor čez jezero
gor čez gmajnico
tam kjer je moj dom
z mojo zibalko
Tam so me zibali
mamica moja
in prepaivali haji hajo... Tako sem si jo zapomnila.*

Spomnila sem se neke pesmi ... ampak ne vem, če je narodna.

Začenja se takole:

Vsi so prihajali... njega ni bilo... ??

In potem:

Spomin mi daj

Kadar pridem skozi vas

Češnjevi cvet

Pesmice, objavljene v Biltenih (1–21):

1. Gor čez izero; 2. Po zimi pa rožice ne cveto; 3. Po jezeru; 4. Majolka bod pozdravljena; 5. Kje so tiste stezice; 6. Ob bistrem potoku; 7. Glej, zvezdice božje; 8. Zakrivljena palica v roki; 9. En hribček bom kupil; 10. Zabučale gore; 11. Vse najlepše rožice; 12. Kje so tiste rožice moje; 13. Še kiklco prodala bom; 14. Stari mlin; 15. Barčica po morju plava; 16. Škrjancek poje, žvrgoli; 17. Na oknu deva je slonela; 18. Šmentana muha; 19. Vsi so venci vejli; 20. Luna sije; 21. Kje so tiste stezice

Anica Sabo

15. REDNA LETNA SEJA SKUPŠČINE DRUŠTVA SLOVENCEV V BEOGRADU - DRUŠTVA SAVA

(dne 27. 4. 2016 ob 18. uri v prostorih Društva Sava, Terazije 3/IX, Beograd: izpis iz Zapisnika)

Člana Predsedstva skupščine Društva Sava sta Dragomir Zupanc, predsednik, in Barbara Bošković Kramar, podpredsednik.

Predsednik skupščine Društva Slovencev v Beogradu - Društva Sava Dragomir Zupanc je pozdravil prisotne člane Društva, delegate in cenjene goste.

Na podlagi podpisov prisotnih delegatov je sklenjeno, da obstaja kvorum, saj je od 60 delegatov na seji prisotnih 39, kar je po Statutu zadostno število.

Za zapisnikarico je izvoljena Vesna Milošević, sekretarka Skupščine Društva.

Pred začetkom dela so prisotni z minuto molka počastili spomin na člane, ki so preminuli v obdobju med dvema sejama Skupščine.

Predlagani dnevni red je bil poslan vsem delegatom pred sejo Skupščine.

Predsednik skupščine je predlagal naslednji dnevni red:

PREDLOG DNEVNEGA REDA

XV redne letne seje Skupščine Društva Slovencev "SAVA" v Beogradu

1. Potrditev zapisnika XIV redne letne seje skupščine Društva SAVA;

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2015;
 3. Poročilo odbora za kulturo;
 4. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika;
 5. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe;
 6. Finančno poročilo za leto 2015 s potrditvijo novih članov Društva Sava;
 7. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2015;
 8. Izvolitev predsednika Društva Sava;
 9. Sprejem programa dela in načrta dejavnosti za leto 2016;
 10. Sprejem finančnega načrta za leto 2016;
 11. Predlog povišanja članarine za leto 2017;
 12. Predlog, da bi tudi prijatelji Društva plačali članarino;
 13. Predlogi za dodelitev priznanja Društva;
 14. Razno, predlogi in informacije.
- Dnevni red je soglasno sprejet.

1. Potrditev zapisnika s XIV redne letne seje skupščine Društva Slovencev SAVA v Beogradu

Zapisnik je soglasno sprejet.

2. Poročilo Predsedstva Društva o delu v letu 2015

Predsednik Društva Saša Verbič je prebral poročilo o delu Društva Sava za leto 2015. Poročilo je soglasno sprejeto.

3. Poročilo odbora za kulturo

Predsednik odbora za kulturo Dragomir Zupanc je prebral poročilo o delu odbora za kulturo. Poročilo je soglasno sprejeto.

4. Poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika

Učiteljica Tatjana Bukvič je prebrala poročilo o dopolnilnem pouku slovenskega jezika v Društvu Sava za leto 2015.

Poročilo je soglasno sprejeto.

5. Poročilo o dejavnostih Pojoče družbe

Članica ženskega pevskega zbora Pojoča družba Barbara Bošković Kramar je prebrala poročilo o dejavnostih zbora v letu 2015.

Poročilo je soglasno sprejeto.

6. Finančno poročilo za leto 2015 s potrditvijo novih članov Društva Sava

Podpredsednik Društva Sava Slobodan Jakoš je prebral finančno poročilo za leto 2015 in predlagal potrditev sprejema novih članov Društva Sava.

Poročilo je soglasno sprejeto, enako tudi sprejem novih članov.

7. Poročilo Nadzornega odbora o delu v letu 2015

Poročilo o delu nadzornega odbora je prebrala predsednica odbora Nada Mandić. Nadzorni odbor je izrazil mnenje, da je bilo delovanje Društva Sava v letu 2015 zakonito in v mejah normativnih aktov Društva, zato je na temelju člena 19. Statuta Društva Skupščini predlagal, da to poročilo potrdi in sprejme.

Poročilo je soglasno sprejeto.

8. Izvolitev predsednika Društva Sava

Predsednik skupščine Dragomir Zupanc je odprl razpravo v zvezi z izvolitvijo predsednika Društva. Podpredsednik skupščine Vladimir Žnidaršič je predlagal ponovni izbor dosedanjega predsednika Društva Saše Verbiča in podal obrazložitev predloga.

Predlog je bil podan na glasovanje. Predlog je soglasno sprejet in Saša Verbič je ponovno izvoljen za predsednika Društva Sava v štiriletnem mandatu.

9. in 10. Sprejem programa dela, načrta dejavnosti in finančnega načrta za leto 2016

Predsednik Društva Sava Saša Verbič je prebral podroben delovni program in načrt dejavnosti za leto 2016 ter finančni načrt za leto 2016.

Program dela in finančni načrt sta soglasno sprejeta.

11. Predlog povišenja članarine za leto 2017

Predsednik Društva Saša Verbič je predlagal povišenje članarine v letu 2017 na 1000 dinarjev letno, z obrazložitvijo, da se dosednji znesek članarine v vrednosti 500 dinarjev letno v zadnjem desetletju ni spreminjal, stroški delovanja Društva pa so se v tem času znatno povečali. V razpravi, ki je potekala, so delegati večinoma podprli predlog predsednika. Predsednik Skupščine je podal predlog na glasovanje.

Delegati so predlog sprejeli z enim glasom proti.

12. Predlog, da bi tudi prijatelji Društva plačali članarino

O omenjenem predlogu so delegati imeli različna mnenja. Končni sklep je bil, da prijatelji društva tudi v prihodnje ne plačujejo članarine, temveč lahko donirajo sredstva, če to želijo.

13. Predlogi za dodelitev priznanja Društva

Na osnovi ankete je narejen seznam kandidatov za dodelitev plaketa in zahvalnic ob proslavi petnajste obletnice Društva. Na predlog predsednika Skupščine Dragomirja Zupanca so delegati glasovali za predlog in ga soglasno sprejeli.

Dobitniki plaketa so: Slobodan Jakoš, Maja Đukanović, Mateja Norčič-Štamcar, Biljana Vuković-Milenković, Saša Verbič, Anica Sabo

Dobitniki zahvalnic so: Vladimir Žnidaršič, Branko Zorko, Jože Hauptman, Saša Radić, Mirko Detiček, Bane Spasović, Ivan Savić, Goran Nestorović, Zlatan Kostić, Barbara Navala, Vesna Milošević, Jasminka Samokec

14. Razno, predlogi in informacije

Pod točko 14 ni bilo predlogov. Seja je končana ob 19.30.

Vesna Milošević in Saša Verbič

OKROGLA MIZA: MANJŠINI SE SREČATA

V prostorih Društva Sava smo 25. marca organizirali Okroglo mizo Manjšini se srečata, kjer smo se pogovorili o položaju slovenskih manjšin na Madžarskem in v Srbiji, o možnostih za učenje slovenščine v obeh državah ter o stereotipih, ki so povezani z življenjem manjšin in ki se pogosto pojavljajo tako v laični kot tudi v strokovni javnosti. Pogovor je vodila mag.

Laura Fekonja, lektorica za slovenski jezik na Filološki fakulteti v Beogradu, sodelovali pa smo doc. dr. Mladen Pavičić z Univerze v Budimpešti, Tatjana Bukvič, učiteljica dopolnilnega pouka v Srbiji in prof. dr. Maja Đukanović, profesorica slovenščine na beograjski slovenistiki. Od profesorja Pavičića smo izvedeli veliko zanimivosti o Slovencih na Madžarskem, poudarek pogovora pa je bil na učenju in ohranjanju slovenščine v tujini ter o razlikah v pouku slovenščine kot jezika zamejcev in kot jezika pripadnikov manjšine, predvsem v Budimpešti. Uradnemu delu pogovora je sledila živahna diskusija, v kateri so sodelovali člani in prijatelji Društva Sava, ki so predstavili lastne izkušnje v učenju in ohranjanju slovenščine.

Doc. dr. Mladen Pavičić je v okviru tega obiska imel tudi predavanje na Lektoratu za slovenistiko na Filološki fakulteti v Beogradu, kjer je številnim zainteresiranim predstavil sodobno slovensko književnost. Njegovo gostovanje sta omogočila Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik s Filozofske fakultete v Ljubljani in Društvo Slovencev Sava, katerima se pristočno zahvaljujemo.

Maja Đukanović

XVI. VSESLOVENSKO SREČANJE V LJUBLJANI

Na povabilo Državnega zbora Republike Slovenije sem se ob praznovanju 25. obletnice osamosvojitve udeležil srečanja v Ljubljani, ki je potekalo od 30. 06.–02. 07. 2016. leta.

Program praznovanja se je začel s svečano sejo v Državnem zboru Republike Slovenije 30. 06. 2016., in sicer s himno Zdravljico. Prisotne izseljence so pozdravili in nagovorili predsednik Državnega zbora dr. Milan Brglez, minister za zvezo Slovenije s Slovenci v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc ter predsednik Komisije Državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Ivan Hršak.

Sledili so krajši kulturni program in razprave predstavnikov izseljencev ter njihovi prispevki. Med njimi je bila tudi naša članica dr. Barbara Navala, ki je predstavila projekt slovenske kulturne skupnosti v Srbiji »Sloveniko – časopis za kulturo, znanost in izobraževanje«. Predavanje je bilo sprejeto z zanimanjem in ocenjeno kot konkreten ter kvaliteten projekt.

V popoldanskem delu programa je bila odprta razstava o Slovenkah – izseljenkah v Ameriki. Otvoritev razstave je potekala v prostorih Narodne univerzitetne knjižnice, s pozdravnimi nagovori ministra Gorazda Žmavca in namestnice župana Ljubljane Nede Verbič ter nastopom znanega Slovenskega okteta.

Zvečer je bil v dvorani Slovenske filharmonije prirejen slavnostni koncert, na katerem so nastopili: Vseslovenski simfonični orkester, Slovenski oktet, Oktet iz Mendoze (Argentina), Pevski zbor iz Pule ter mezzosopranistka Bernarda Fink Inzko iz Buenos Airesa.

Naslednjega dne je v Vladi Slovenije potekala predstavitev portala »Slovinci.si«, ki jo je vodil višji svetovalec v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu Marjan Cukrov. Na tem projektu sodeluje več ministrstev in inštitucij R. Slovenije in iz podanega se da sklepati, da ima država Slovenija dolgoročno strategijo za Slovence izven matične države. Portal je namenjen medsebojnemu informiranju in povezovanju društev Slovencev po svetu ter njihovem skupnemu delovanju. Portal »Slovinci.si« je odprt za vse Slovence po svetu in njihove prispevke o dogajanjih v njihovem družbenem okolju. Redakcija portala je profesionalna in ima priskrbljen proračun, kar obeta njegov dolgoletni obstoj, neodvisno od dnevne politike.

XVI. vseslovensko srečanje se je zaključilo s sprejemom v vrtu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, ob krajšem umetniškem programu, ki so ga izvedli izseljenci – udeleženci srečanja.

Saša Verbič

Poziv članom Društva Sava za sodelovanje na razstavi „Sentiment“

V okviru Društva Sava pripravljamo razstavo, ki bo predstavila materialno – sentimentalno kulturno dediščino članov društva Slovencev v Beogradu. Na razstavi bodo prikazani predmeti, ki jih imate doma in ste jih kot posameznik ali družina podedovali (dokumenti, družinske fotografije, fotografije domačega kraja, razglednice, izrezki iz časopisov, brošure, ročno narejeni izdelki, predmeti, ki so vam dragi, filmski in video material, originali ali reprodukcije slik slovenskih umetnikov, spominske knjige, dnevniki, kosi oblaki...) ter izhajajo iz Slovenije oziroma so del vaših spominov ali kako drugače povezani z matično domovino.

S tem opusom, to je zbirko spominov, ki so povezani z vam dragimi predmeti, bi na ustrezen muzeološki način predstavili vsakodnevno družinsko in profesionalno življenje vas in vaših najbližjih ter vaše čustveno potovanje skozi osebno in družinsko zgodovino. Člani Odbora za kulturo Društva Sava in Odbora za kulturo Nacionalnega sveta bodo predmete - eksponate, ki jih bodo člani Društva Sava predlagali, dokončno izbrali ter uvrstili na razstavo. Razstava bo pripravljena v skladu s sodobno razstavljalno prakso, kjer se bo na sodoben, interaktiven in kreativen način predstavil material, kjer je vsak predmet prikazan kot »objekt – znamenje« (v smislu beseda in predmet) in obravnavan kot muzejski eksponat.

Če ste lastnik katerega koli od navedenih predmetov in če bi ga začasno odstopili za namene razstave, vas prosimo, da o tem obvestite Odbor za kulturo Društva Sava (sava-si@eunet.rs).

KULTURNI DOGODKI

TEDEN SLOVENSKE KULTURE
ZA MLADE

Tudi letošnji, že tradicionalni Teden slovenske kulture za mlade, se je, tako kot lani, raztegnil v celo vrsto različnih dogodkov, ki so k sodelovanju pritegnili veliko število mladih članov Društva Sava in študentov slovenščine na Filološki fakulteti v Beogradu. V okviru manifestacije, ki sta jo ustanovili Andreja Ponikvar in Snežana Goršek leta 2013, je bila organizirana cela vrsta različnih oblik predstavitve slovenske kulture: foto-natečaj, plesni večer, folklorni tečaj, likovna delavnica, kuharska delavnica, koncert slovenske pop skupine, predstavitev filmov, kratki tečaji slovenščine in promocije knjig. Vsi dogodki so organizirani v tesnem sodelovanju Društva Sava z Lektoratom za slovenščino na Filološki fakulteti v Beogradu, Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu ter drugimi kulturnimi institucijami. Letos je Teden slovenske kulture za mlade zajel predstavitev kratkega dokumentarnega filma Študira(j)mo slovenščino, ki je bil predvajan v okviru Dnevnov slovenskega filma, 25. novembra v Jugoslovanski kinoteki, projekciji pa je sledila Prevajalska delavnica (Z)najdi se v prevodu. V nedeljo, 27. novembra je v prostorih Društva Sava na Terazijah bila Likovna delavnica, v nedeljo, 4. decembra pa Kuharska delavnica. Nato so študentje slovenščine 6. decembra promovirali slovenščino v okviru mini-tečaja Klopamo slovenački. Teden smo zaključili z literarnim večerom Zgubljeno-najdeno s prevodom, na katerem so sodelovali predstavniki založb Arhipelag in Goga, ter prevajalka Ana Ristović.

Kratki dokumentarni film
Študira(j)mo slovenščino in
delavnica (Z)najdi se v prevodu

25. novembra smo v sklopu Festivala slovenskega filma, na katerem so beograjski slovenisti sodelovali kot prevajalci podnapisov, v Jugoslovanski kinoteki predstavili kratki dokumentarec o študiju slovenistike z naslovom Študira(j)mo slovenščino. V filmu, ki ga je posnel mladi član Društva Sava, Matija Đukanović, je predstavljen razvoj slovenistike v Srbiji, predvsem pa ustanovitev Lektorata za slovenščino na Filološki fakulteti v Beogradu, kjer se zdaj udejanja dodiplomski, master in doktorski študij slovenskega jezika in kulture.

Predstavitvi filma je sledila prevajalska delavnica (Z)najdi se v prevodu, na kateri so prevajalci podnapisov za filme predvajane na DFS, predstavili izzive, s katerimi so se soočili ob podnaslavljanju ter se pogovorili o različnih prevajalskih pasteh. Študentje slovenščine so bili navdušeni nad možnostjo, da prevajajo za tako eminenten filmski festival, za to priložnost pa se iskreno zahvaljujemo umetniškemu direktorju in selektorju Festivala, Dragomirju Zupancu.

Kratki tečaji slovenščine
Klopam slovenački!

Po lanski uspešni in odmevni predstavitvi slovenščine na mini-tečajih smo tudi letos organizirali kratke in sladke tečaje slovenskega jezika v okviru Tedna slovenske kulture za mlade. Mini-tečaji so bili namenjeni popolnim začetnikom, z namenom promoviranja učenja slovenščine v Srbiji, izvedli pa so jih absolventi slovenščine na Filološki fakulteti v Beogradu. Številni udeleženci so se seznanili z osnovnimi pravili in zanimivostmi o slovenščini - med drugim z dvojino in t.i. „lažnimi prijatelji“ - besedami, ki so enake ali podobne v dveh jezikih, a imajo popolnoma drugačen pomen. Tečajev se je udeležilo okoli 100 oseb- študentov Filološke in drugih fakultet ter zunanjih slušateljev, ki so se seznanili z osnovnimi komunikacijskimi vzorci v slovenščini, pa tudi s splošnimi kulturnimi posebnostmi Slovenije. Zmagovalci kratkega kviza so prejeli simbolične nagrade, ki jih je priskrbel Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik iz Ljubljane. Vsi skupaj smo se na koncu posladkali z odlično potico, darilom

Veleposlaništva Republike Slovenije v Beogradu. O teh zanimivih mini-tečajih je dopisnik RTV Slovenija, Boštjan Anžin, naredil zelo zanimiv informativni prispevek, ki je bil predvajan v okviru osrednje informativne oddaje in je imel velik odmev. Treh mini-tečajev, ki so bili izpeljani 6. decembra, so se udeležili znanci in prijatelji članov Društva Sava ter študentje s Filološke fakultete, tečaje pa so vodili mladi slovenisti Tamara Poletan, Mina Banjac in Uroš Čirovič.

Literarni večer: Izgubljeno najdeno s prevodom

V četrtek, 8.12. smo na Terazijah imeli izjemno zanimiv in nasmejan literarni večer. Na začetku nas je v imenu ambasade Slovenije pozdravila gospa Mateja Norčič Štamcar, pogovor je vodila prof. Maja Đukanović, sodelovali pa so Ana Ristović – prevajalka in pesnica, Gojko Božović – direktor založbe Arhipelag, ki objavlja prevode slovenskih knjig ter Mirt Komel in Tadej Golob, zelo uspešna avtorja iz založbe Goga. Mladi igralec slovenskega rodu, Nebojša Rako, je prebral odlomke iz besedil, ki so jih v srbsčino prevedle Ana Ristović, Jelena Budimirović in Jelena Dedeić.

V prejšnjih letih je založba Arhipelag v svojih različnih edicijah natisnila petnajst knjig vodilnih slovenskih pisateljev sodobne slovenske književnosti. Poleg dveh romanov najbolj prevajanega slovenskega pisatelja Draga Jančarja, ali ene med zadnjimi knjigami Tomaža Šalamuna, je Arhipelag objavil romane Suzane Tratnik, Janija Virka, Vlada Žabota, Aleša Štegra, Aleša Čara, Marka Sosiča in Ferija Lainščka ter eseje Aleša Štegra in študijo Renate Salecl o

sodobni tiraniji izbora. Knjige slovenskih piscev so objavljene v prevodu Ane Ristović, Milana Đorđevića in Ivana Antića.

Literarni večer je bil zaključni dogodek Tedna slovenske kulture za mlade in del Svetovnih dni slovenske kulture, ki se organizirajo v prvem tednu decembra na več kot šestdesetih univerzah, kjer se poučuje slovenski jezik. Inicijator in koordinator Svetovnih dni slovenske kulture je Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Uradnemu delu je seveda sledil živahen pogovor z gosti, ob prigrizku in kozarčku, kar so priskrbeli Veleposlaništvo Slovenije, Perutnina Ptuj in Društvo Sava.

Maja Đukanović

Novoletni okrasek

Učenci dop. pouka slovenskega jezika v Beogradu so kot del projekta »Teden slovenske kulture za mlade« na Likovni delavnici izdelali novoletne okrase, s katerimi so sodelovali pri projektu Nine Nemec iz Nove Gorice z naslovom »Novoletni okrasek«.

Namen projekta je predati sporočilno vrednost, saj bodo okraske pomagali ohranjati stik z domovino, ob tem pa spodbujajo otrokovo izražanje v barvnih kombinacijah, ustvarjalnosti in domišljiji. Iz držav po Evropi so na skupni naslov pripotovali različni okraske, nekaj jih je avtorica projekta poslala tudi učencem v Beogradu, prav tako kot je njihove poslala otrokom po Evropi. Učenci Društva Sava bodo v naslednjih dneh z okraske okitili novoletno drevesce, ki bo tako oznanilo začetek prazničnih dni.

Pri motiviranju otrok in izdelavi okrasov je učiteljici slovenščine pomagala Marija Vauda.

Tatjana Bukvič

DNEVI SLOVENSKEGA FILMA 2016

Praznik slovenskega filma, drugega po vrsti, sta otvorila dva kulturna filma slovenskih avtorjev: »Dolina miru« Franceta Štiglice in »Sedmina« Matjaža Klopčiča. Slovenski filmski center je digitaliziral in posodobil kopije in tako oba filma predstavil v novi izvedbi v Slovenski kinoteki. »Dolina miru« je bila prikazana tudi na lanskem festivalu v Cannesu, ker je bil film pred šestdesetimi leti uvrščen v glavni tekmovalni program,

John Kitzmiller pa je na njem za vlogo ameriškega narednika prejel zlato palmo. Na beograjski premieri "nove" »Sedmine« sta bila prisotna glavna akterja filma: Snežana Nikšić in Rade Šerbedžija. Kot vzporedni dogodek je bil prikazan kratki dokumentarni film pred kratkim preminulega velikana slovenskega filma Jožeta Pogačnika »Derbi«.

Ob prisotnosti predstavnikov Veleposlaništva Republike Slovenije in predsedništva Društva Slovencev Sava je manifestacijo svečano otvoril režiser Slobodan Šijan.

Prva večerna projekcija je bila namenjena dolgometražnim dokumentarnim filmom. Na glavni projekciji je bil prikazan dokumentarec »Križ in kladivo« režiserja in praškega dijaka Bojana Laboviča. Zgodba filma predstavlja biografijo duhovnika Jožeta Lampreta, podano s pomočjo »off teksta«, asociativno slikanih interierov in pejsažev ter z močnim sporočilom o doslednem borcu za socialno pravico.

Beograjska premiera filma Petra Brace »Plavi žamet – Ponovno srečanje« je uvedla na sceno kulturnega avtorja Davida Lyncha, s katerim je Braca sodeloval in dokumentiral dogodke na snemanju filma »Plavi žamet«.

Srednje metražna dokumentarna filma »Ne padam na koleno« Dušana Moravca in »Nara Petrovič = človek« Borisa Petkovića sta na prvi pogled v kontrapunktu. Prvi je zelo zabaven prikaz slovenske folk gasilske glasbene scene, prepoln šarmantnega kiča. Drugi je vrh ekološkega pogleda na življenje in Zemljo, s primerom, ki ga redko vidimo na ekranu in ki ga kaže Nare –

človek, ki vse dobi od narave in vse naravi vrača, ne da bi jo kvaril, temveč oplemenitil.

Prikazan je bil celovečerni igrani film »Pot v raj« Blaža Završnika, arhitekta in režiserja, ki v svoji vsebini do popolnosti sestavlja komorno zgodbo in pri tem koristi prelepo slovensko naravo na kopnem in na morju. V pomoč so mu bili igralca Ajda Smrekar in Klemen Janežič ter izredni direktor fotografije Lev Predan Kowarski.

Film »Komedijski solz« Marka Sosiča, tržaškega Slovenca, pisatelja in režiserja, je predstavil duet dramo, v kateri lika prikazeta zapleten odnos, ki je zasnovan na generacijski in socialni razliki ter nepotrpežljivosti. Igrata ju odlična igralca Marjeta Slamič in Ivo Barišič.

Film »Mama« Vlada Škafarja, lavreata nagrade Aleksander Sokurov, zelo cenjenega avtorja v evropskem prostoru, je s fotografsko impresijo, ki se je zlila z režiserjevo mislijo, prinesel posebno likovnost, kar kaže na izredno snemalsko oko Marka Brdarja, dobitnika nagrade Vesna. Julij Zornik, dobitnik Vesne in še šestih nagrad za oblikovanje zvoka in mešanje tonov, je poskrbel, da se film »Mama« da doživljati tudi zvočno.

V dvorani Jugoslovanske kinoteke je bilo prikazanih pet kratkih filmov. »Dober tek, življenje« Urške Đukić, nagrajenke za najboljši kratki film, ki velja za več-medijsko izobraženo in večstransko umetnico, ki zna mojstrsko spojiti animacijo in gledališko igro. »Male ribe« Maje Križnik, nagrajenke za najboljši študentski film, v katerem je z lahkoto velikih umetnikov igrala najstnica Lana Brina Korbar. »Selitev« Žige Virca, režiserja filma

»Houston, imamo problem«, pripada žanru umerjene grozljivke. Strah in frustracije osamljene prebivalke praznega nebotičnika se prenašajo na v bližini bivajoče emigrante. Kratki dokumentarni film »Meje« Damjana Kozoleta, letošnjega nagrajenca nagrade Vesna za režijo (»Nočno življenje«), je na najenostavnejši in najbolj udaren način upodobil prihajajočo kolono migrantov na meje Slovenije. Zdi se, kot da se je pridružil uporabnikom citatov, ki jih je v še enem predvajanem kratkem filmu z naslovom »Prvih 10« uporabil Janez Burger, ki se poigrava z metaforami, ne da bi

pri tem uporabljal besede in ton.

Istočasno s filmsko manifestacijo so bila v Kinoteki predstavljena dela dobitnika Badjurove nagrade za leto 2016, scenografa Dušana Milavca. Izvedeni sta bili okrogli mizi »Vojna v filmu« in »Mladi v filmu«. Na začetku je bilo pripravljeno srečanje producentov iz Srbije in Slovenije, ki sta ga organizirala filmska centra obeh držav. Dobro obiskana je bila tudi Prevajalska delavnica v organizaciji Filološke fakultete v Beogradu in Jugoslovanske kinoteke.

Dragomir Zupanc

ARHIPELAG SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI

Uveljavljena srbska založba Arhipelag nas je pred 61. Beograjskim knjižnim sejmom razveselila s predstavitvijo prevodov slovenske književnosti. 13. oktobra je v Domu omladine organiziran večer z naslovom Arhipelag slovenske književnosti, kjer smo o sodobnih slovenskih prevodih spregovorili Ana Ristović, Mića Vujičić, Gojko Božović in Maja Đukanović.

Znana prevajalka Ana Ristović je navdihneno predstavila svoje najnovejše prevode slovenskih literarnih del, ki so ali bodo tiskani v založbi Arhipelag, s poudarkom na posebnostih v slogu posameznih pisateljev ter vlogi prevajalca v predstavitvi literarnega dela bralcem v tujini. Mladi pisatelj Mića Vujičić je spregovoril o vplivu slovenskih pisateljev na njegovo ustvarjanje, glavni urednik založbe, Gojko Božović pa je na kratko predstavil vse dosedanje prevode iz slovenščine, ki so objavljeni v Arhipelagu. Maja Đukanović je povežala pomen izdajanja literarnih prevodov z zanimanjem za učenje slovenskega jezika in kulture ter se zahvalila založbi Arhipelag na vztrajni in kakovostni predstavitvi slovenske književnosti v Srbiji.

Zanimivega literarnega večera so se udeležili ne samo člani Društva Sava in študentje slovenščine, temveč tudi strokovnjaki za slovensko in srbsko književnost.

Maja Đukanović

TRIE AKORDI – ZLATAN IN MARIJA VAUDA

Družina Vauda je prispela v Srbijo leta 1941, v času prisilnega izseljevanja Slovencev s Štajerske, ki ga je v tistem času anketiral Tretji rajh. Zgodba o dirigentu in skladatelju Zlatanu Vaudi se začne v Kragujevcu, kjer je odrasčal. Vzgojen je bil v družini učiteljev in še kot otrok je nastopal v domačem orkestru ter pel v šolskem zboru. Diplomiral je iz kompozicije pri Marku Tajčeviću, svojo kariero pa je začel kot dirigent. Vodil je Otroški zbor Radia Beograd, za katerega je tudi skladal. Poleg skladb za manjše glasbene ansamble, vokale in orkestre je napisal tudi prvo otroško opero »Ježkova hišica«. O ustvarjanju in umetniškem opusu Zlatana Vaude pripoveduje njegova hči Marija Vauda. Njeno odraščanje ob očetu glasbeniku je vplivalo na njeno uveljavljanje na drugem ustvarjalnem področju – slikarstvu. Posnetki z razstav in performansov Marije Vauda ter njeno likovno sodelovanje pri projektu »Znameniti Slovenci v Srbiji« so sestavni vizualni del dokumentarnega filma.

Za prevod v slovenščino je poskrbela Maja Đukanović, za oblikovanje Marija Vauda, scenarij in režija pa sta delo Dragomirja Zupanca.

Film je bil prikazan na vseh treh programih rednega programa Radio-televizije Srbije, v Rušah in Mriboru na prireditvi »Glazerjevi dnevi« in na proslavi Prešernovega dne v Beogradu. Realiziran je v produkciji izobraževalnega programa RTS pod uredništvom Vesne Pavliček. Koproducenti filma so Ministrstvo za kulturo in informiranje Republike Srbije, Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji in Društvo Sava.

Dragomir Zupanc

NOVICE

SLOVENIKA – Časopis za kulturo, znanost in izobraževanje

ustvarjalna in raziskovalna področja, ki se v katerem koli smislu dotikajo Slovenije in/ali Srbije. Do zdaj so o kulturi in kulturnih dogodkih poročali predvsem bilteni posameznih slovenskih društev v Srbiji, ki so na svojih straneh objavljali kratka poročila o prireditvah in projektih, ki so jih pripravili v okviru določenega društva. Zato smo menili, da bi bil Nacionalni svet slovenske narodne manjšine kot osrednja organizacija, ki združuje vse Slovence v Srbiji, ne glede na njihovo članstvo ali ne članstvo v posameznih društvih, pristojen za izdajanje publikacije, ki bo združila razmišljanje in delo vseh, ki se v Srbiji ali Sloveniji ukvarjajo s kulturo, znanostjo, izobraževanjem in poučevanjem, likovnim in literarnim ustvarjanjem ter temami, ki se dotikajo enega ali drugega kulturnega prostora.

Naslov časopisa* smo izbrali tako, da bi bilo bralcu že takoj jasno, da gre za časopis, namenjen predvsem slovenski kulturi in njenemu uveljavljanju oz. sobivanju v srbskem kulturnem prostoru, ter da bi bil jasno razpoznaven tudi v Sloveniji oziroma

v mednarodnem okolju. Tudi naslovnica, ki jo je oblikovala vizualna umetnica Marija Vauda, je zasnovana tako, da se bo motiv peščene ure, ki si ga je avtorica zamislila kot simbol prelivanja energije in simbioze med dvema kulturama ter nepretrganega poteka zgodovinskega, duhovnega in intimnega časa njunih predstavnikov, pojavljaj na naslovnici vsake izdaje »Slovenika« – vedno enak, a vselej malo drugačen, bo na simboličen način opozarjal na različne zorne kote pripadnikov obeh kultur.

Mednarodni uredniški odbor časopisa »Slovenika« sestavljajo ugledni predstavniki slovenske narodne manjšine v Srbiji, ki so s svojim delovanjem dokazali veliko predanost slovenski kulturi in njenemu ohranjanju, saj so prispevali k boljšemu poznavanju in poglobljenemu razumevanju slovenske kulture v Srbiji, ter strokovnjaki iz Slovenije in Srbije, ki so s svojim delom tako ali drugače povezani s slovensko kulturo na tem prostoru in ki kot izvrstni intelektualci ter ustvarjalci lahko znatno prispevajo h kakovosti našega časopisa.

Časopis bo izhajal tudi v elektronski obliki in bo dvojezičen, z namenom, da se vsak od avtorjev lahko svobodno izraža v jeziku, ki mu najbolj ustreza. Ta svoboda se nam je zdela še posebej pomembna, saj

Nacionalni svet slovenske narodne manjšine v Srbiji se je na svoji 5. redni seji, 27. 06. 2015, odločil, da bo začel izdajati svoj časopis za kulturo, znanost in izobraževanje, ki bo objavljaj in prikazal delovanje, raziskovanje in razmišljanje posameznikov, ki se v Srbiji, Sloveniji in drugod ukvarjajo z navedenimi področji.

Osnovna ideja pri ustanovitvi časopisa za kulturo, znanost in izobraževanje je bila, da se v okviru ene publikacije prikaže raziskovanje in razmišljanje avtorjev, ki se ukvarjajo s temi področji v Srbiji in Sloveniji, in objavi članke, ki bodo na strokovni ravni združili in povezali različna

* V skladu s Slovarjem slovenskega knjižnega jezika beseda »slovenika« pomeni knjigo v slovenskem jeziku, izdajanje slovenskih del in del o slovenskem jeziku in književnosti.
http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=slovenika&hs=1

smo kot predstavniki manjšine posebej zavezani k pospeševanju interkulturalnosti in pozitivnem dialogu med različnimi kulturami. Menimo, da bomo tako prispevali k boljšem razumevanju enih in drugih ter da se bomo naučili brati, spoštovati in vrednotiti drug drugega.

Naš cilj je, da »Slovenika« postane redna publikacija, ki bo v prihodnjih številkah objavljala strokovne članke vrhunskih avtorjev in, kar je še pomembnejše, pridobivala tudi svoje redne bralce. Upamo, da bomo s pomočjo tega časopisa uspeli prikazati slovensko manjšino v Srbiji v novi luči in da bo »Slovenika« sčasoma postala prepoznavna tudi med slovenskimi bralci v zamejstvu in po svetu ter si bo uspela poiskati svoje mesto med podobnimi publikacijami.

Saša Verbič, predsednik
Nacionalnega sveta slovenske narodne
manjšine in urednik Slovenike

**Za vso pomoč se pristrčno
zahvaljujemo:**
**Urdu Republike Slovenije
za Slovence v zamejstvu in po
svetu**
**Ministrstvu za
izobraževanje, znanost in šport
Republike Slovenije**
**Nacionalnemu svetu slovenske
narodne manjšine**

»BALET IN JAZ V NEKAJ SLIKAH«

»Balet in jaz v nekaj slikah« je knjiga s CD-jem Ballet class »For left hand and three kisses« slovenskega avtorja Miroslava Cupare, pianista in skladatelja.

Rodil se je v Novem mestu in tam preživel svoje otroštvo. Tudi kasneje ni pozabil svoje Dolenjske in svojih korenin. Pravi, da njegovo srce pravzaprav stanuje v Sloveniji. Zakaj? S ponosom pripoveduje, da je bila njegova prva beseda slovenska, enako pa tudi prva ljubezen in prva pesem.

Po selitvi v Beograd je uspel zgraditi prepoznavno umetniško kariero.

Posnel je CD: G. Gershwin: »Pieces of a dream« (PGP RTS), CD: »From Bach to Bregović« (PGP RTS). Posnel je 4 TV portrete in sodeloval v številnih radijskih in televizijskih oddajah. Kot pianist je posnel dve TV drami: »Nedokončana

simfonija« režiserja Slobodana Radovića in »Vonj deža na Balkanu«, ki jo je režiral Ljubiša Samardžić.

Na »Evrosongu 2010« je bil na izboru pesmi za Evrovizijo asistent korepetitor Goranu Bregoviću, slavnemu in mednarodno priznanemu skladatelju.

Kot skladatelj piše glasbo za balet, klavir, ter tudi za pevske skupine. S klavirsko miniaturo je na Baletnem tekmovanju v Negotinu osvojil prvo mesto. S klasičnim koncertom za klavir je nastopil na velikem odru Narodnega gledališča v Beogradu. Prav tako je skladal Ballet Suite »Love me or leave me« v čast TV »Politika« in oddaje »Svet baleta«. Tudi s skladbo »Eni Oliveri« je doživel pomembno sodelovanje, in to na odru Narodnega gledališča v Beogradu »Raša Plaović«.

Uvodno besedilo v knjigi »Balet in jaz v nekaj slikah« (odlomke):

»Sedim pred računalnikom in gledam v prazen papir pred seboj. Kaj pa zdaj? Nič, misli se mi prebujajo in vračajo, ampak treba jih je jasno oblikovati in izraziti. Naj začnem. Knjiga je namenjena vsem, ki v baletno dvorano vstopajo prvič, pa tudi vsem tistim, ki to počnejo stoprvič. Nagovarja tudi baletne pedagoge in glasbenike – korepetitorje. Prav tako se v njej obračam tudi k tistim ljudem, ki imajo radi glasbo in balet in jih zanima, kako neki »insajder« gleda na bistvo glasbe, baletne korepeticije, dogodke in anekdote, ki so se zgodili v baletu in baletni dvorani, pa tudi na dogajanja, ki so povezana z avtorjevim osebnim življenjem.

Galina Vrtačnik

»ROJSTVO SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI«

Ob prazniku »vseh svetih« in ob »dnevu reformacije« smo se 27. oktobra 2016 zbrali v prostorih Društva Save, kjer je dr. Tanja Tomazin vodila predavanje z naslovom »Rojstvo slovenske književnosti«.

Vse svete se v slovenskem okolju praznuje vsakega 1. novembra. Praznik izhaja iz katoliškega izročila in – kot izdaja njegovo ime – označuje dan, ko se priporočimo vsem svetnikom. Prav tako se na ta dan spominjamo vseh umrlih, zato se praznik imenuje tudi »dan mrtvih«, vse pogostejše pa se omenja tudi ime »dan živih«, da bi se s tem premišljevanje o smrti preusmerilo na slavljenje življenja. Na ta dan po grobovih širem Slovenije zažari nešteto sveč. Če se v tem času kdaj znajdete v Sloveniji, pojdite na nočni sprehod po pokopališču – prizor je čudovit in poln miru.

Dan reformacije je praznik, ki ga praznujemo dan prej, torej 31. novembra. Takrat se spominjamo prvih slovenskih književnih

zapisov in njihovega očeta Primoža Trubarja. Reformacija je skupno ime za versko, kulturno in politično gibanje v 16. stoletju, ki je imelo za cilj temeljno preureditev organizacije rimokatoliške Cerkve. Njegvo začetnik je bil Martin Luther, ki je prav na ta zadnji dan oktobra na vrata cerkve v Wittenbergu nabil seznam 95-tih tez. Ključne teze so narekovala, da bi Cerkev morala postati

(in ostati) siromašna, da bi na ta način resnično služila Bogu in ljudem. Prav tako naj se Cerkev ne bi vmešavala v politiko države, predvsem pa bi religija morala postati neposredno dostopna vsem ljudem, tudi najbolj neizobraženim in najrevnejšim. S tem bi posredništvo duhovnikov in tim. »svetih očetov« postalo nepotrebno, osnova vsakega verovanja pa bi postalo prebiranje »Svetega pisma«. Ideja, da bi »Sveta knjiga« postala dostopna vsem, je bistveno spodbudila razvoj tiska in širjenje pismenosti v ljudstvu. Pri nas je to idejo, še posebej v pogledu opismenjenja prej v veliki meri neukega naroda, prevzel Primož Trubar, in leta 1550 izdal dve knjigi – »Katekizem« (verska knjižica) in »Abecednik« (pouk iz branja in pisanja). V tem obdobju smo Slovenci dobili še nekaj izredno pomembnih književnih del, med katerimi je treba omeniti »Zimske urice« (slovnica) Adama Bohoriča in slovenski prevod »Biblije« Jurija Dalmatina (ki je pri prevajanju izhajal iz Luthrovega nemškega prevoda).

Na predavanju smo se pogovarjali o obeh praznikih, raziskovali smo porajanje slovenske književnosti in različne oblike čaščenja smrti (in s tem življenja). Po predavanju smo se posladkali, poslušali slovensko glasbo in klepetali povprek in počez. Bilo nas je veliko in bilo nam je lepo.

Tanja Tomazin

SLOVENSKE PESMI

Škrjanček poje, žvrgoli

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, kmetič gor budi:
"Le vstani in pa pojdi kosit,
ker se že dela svit."

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, kmetič, gor budi:
"Le vstani in pojdi orat,
ker čas je žito s'jat."

Škrjanček poje, žvrgoli,
ker tebe, dekle, gor budi:
"Le vzemi srp pa pojdi žet,
ker žito zrelo je."

© 2011 Anica Sabo

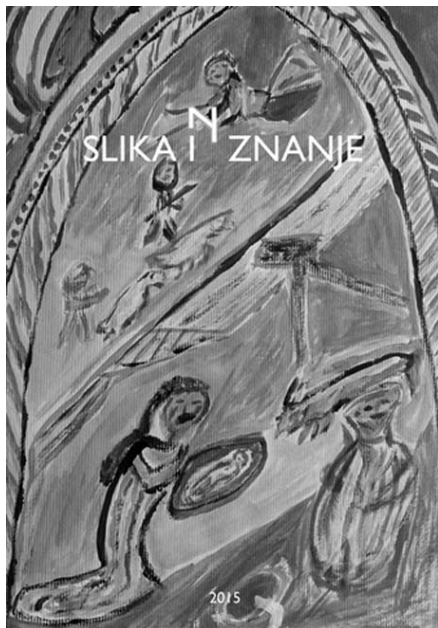
Delavnica risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE 2016/2017.

Delavnica se je odvijala četrto leto zapored.

Vsake sobote je organiziran pouk v prostorih Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava in Nacionalnega sveta. Delavnice trajajo štiri polne ure, brez premorov.

V decembru leta 2015 je bila postavljena zaključna razstava druge delavnice:

Izdali smo tudi katalog:

Naslovna stran kataloga delavnice risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE, 2015, Nuša Gerden

Zaključna razstava delavnice SLIKA IN ZNANJE 2, 30. dec. 2015. Neva Milovanović, Saša Verbič, Nikola Pilipović, Marija Vauda, Franciska Mitrović, Nuša Gerden, Teodora Gligorijević

Od začetka 2013 do danes se je število udeležencev podvojilo. Delavnica je druženje, ki je koristno iz več razlogov: srečujemo se, se skupaj učimo in delamo. Naše druženje ni pasivno, ampak se razvija skozi burno in zahtevno interaktivno delo. Udeleženci so izredno zainteresirani, pa tudi ravno toliko zaposleni.

Na delavnici risanja in slikanja SLIKA IN ZNANJE razvijamo pristop k terminologiji in se gibljemo od načrtno osmišljenih nalog, ki obsegajo formalne probleme vizualnega (format, kompozicija, barva), do reševanja vse kompleksnejšega prostora kreativnosti (npr. interpretacija poznanih del slovenske, srbske in svetovne likovne ter vizualne umetnosti).

Istočasno se odvijajo delavnice za štiri skupine, od katerih ima vsaka svoj program.

Slovensko ljudsko vezenje je točka, na kateri se začetniki spoznajo s tradicijo, pa tudi s prvimi problemi likovnosti: opažanje, merjenje, proporcij, umeščanje oblik na predvideni format, odnos do barve in dotika.

Uvedli smo risanje iz priročnika Anatomija za slikarje. To je še en vidik, ki je od nekdanj zanimal človeka in umetnikom pomagal, da bolje razumejo človeško zgradbo in gib. Tudi pri tem izzivu imamo za cilj, da razvijemo natančnost, učinkovitost, s tem pa tudi lepoto linije, ki pojasnjuje formo.

Učenci portretirajo svoje dlani. Dlani so pogost motiv na likovnih delavnicah slikarjev vseh obdobij, od kamenodobnih poslikav, prek Leonarda in Dürerja, saj je dlan najbolj osebni model vsakega človeka in učenca, ki jim je nenehno na razpolago za opazovanje, razmišljanje in risanje.

Nadaljujemo z nalogami reinterpretacije likovnih del iz slovenske in srbske zgodovine umetnosti ter njihovega nadaljnega abstrahiranja. Novi cilji se nanašajo tudi na formalno reševanje slikarske površine: izbrati »svoje« simbole kulture (število, črko, simbol ...) in iz njih napraviti sliko. Ena od nalog je tudi osmišljanje in izbira »lastnega« vzorca in z njegovim ponavljanjem prek kompozicije, barve in ritma razumsko in slikarsko izpolnjevanje površine izbranega formata.

Ena od tem oz. izzivov je slovenska poezija ali slovenska beseda, ki postaja sprožilec ilustracije ali vizualne interpretacije izbrane pesmi ali besede / pojma (do sedaj so udeleženci prebirali poezijo Alenke Glazer in Srečka Kosovele).

Program vključuje tudi nove teme in znanja: prazgodovinsko umetnost

Vinče in Lepenski vir na območju Srbije, halštatsko kulturo na območju Slovenije. Poleg rokopisov iz 12. stoletja iz Stične se spoznavamo tudi z likovnim bogastvom Miroslavovega evangelija. Nadaljujemo z odkrivanjem bogate srednjeveške umetnosti Slovenije in Srbije.

Uvrščena so tudi likovna dela iz svetovne zgodovine slikarstva, ki jo razumemo kot skupno kulturno zapuščino. Udeležencem so četrto leto na razpolago monografije največjih svetovnih umetnikov. Glede na lastno senzibilnost izberejo, katero slikarsko mojstrovino – Cezanna, Modigliana, Picassa, ... – bodo reinterpreterali. Tu je opazno, kako predhodne vaje vplivajo nanje, da ustvarjajo bolj svobodno, hkrati pa v krajšem času pridejo do rešitev in tako pridobijo več časa za končno izvedbo.

Delavnica je tako individualna, saj pozornost posvečamo vsakemu posamezniku in njegovim potrebam ter pogojem, kot skupinska, saj je izobraževalni in kreativni proces dostopen in odprt za vsakega udeleženca, ne glede na njegovo sposobnost in ustvarjalno fazo. O umetniških delih in procesu se pogovarjamo, razpravljamo in skupaj razmišljamo.

Na delavnicah se zbirajo udeleženci, stari med 12 in 86 let, ki imajo zelo različne profesionalne in življenjske izkušnje (od tistih, ki niso nikoli risali in slikali, čeprav so si to želeli, do akademske slikarke), kar poudarjamo kot posebnost tega podviga. Interakcija je zelo močna, zahvaljujoč vsakemu udeležencu posebej. Vsak od njih namreč vrisuje svojo zarezo v skupen čas in prostor ustvarjanja, ter se na ta način definira, širi in osredotoča.

V četrti sezoni smo že priče, da je takšen pristop na najboljši možen način vplival na udeležence, saj je pravzaprav rezultat njihove vztrajnosti, potenciala, zaupanja in napotitve.

Poleg Društva Sava in NS, ki sta materialno omogočila naše delovanje, hkrati pa tudi drugače podprla konstruktivno zbiranje Slovencev in prijateljev Društva Sava, je delavnice podprlo nekoliko izrednih profesionalcev in osebnosti iz sveta umetnosti: dr. Nikola Šuica, profesor na Fakulteti likovnih umetnosti, umetnostni zgodovinar, kustos in letošnji selektor Srbije za Beneški bienale, Gordana Stanišić, višja kustosinja Narodnega muzeja v Beogradu, umetnostna zgodovinarica in letošnja dobitnica prestižne nagrade Društva umetnostnih zgodovinarjev za najboljšo razstavo leta 2016, kot tudi Dušan Milovanović, dolgoletni kustos Muzeja uporabne umetnosti in umetnostni zgodovinar.

Sedanji učenci:

4. leto – tisti, ki so z nami že od samega začetka:

Nuša Gerdan, Neva Milovanović, Teodora Gligorijević in Ana Trifković

3. leto

Ivana Popović

2. leto

Radmila Ćurčin, Ida Obučina, Svetlana Lenasi in Mirjana Zečević Stojanović

1. leto

Radovan Sindik, Sanja Mančev, Matej Lenasi Bojanić, Vesna Pećanac in Marina Obučina

Avtorja in profesorja

Marija Vauda in Nikola Pilipović

»Tako so me obogatile ure risanja in slikanja, da se počutim izredno bogato. Naučila sem se, kako izgleda barva v različnih situacijah. Posebno se zahvaljujem Mariji in Nikoli za res dobro šolo«. Nuša Gerden

»Prijetno so me presenetile ponujene možnosti v okviru Društva in izredna angažiranost Marije in Nikole v procesu našega razvoja.« Radmila Ćurčin

»Naša mentorja gospa Marija in gospod Nikola sta prava inštruktorja odkrivanja poti v svet barv, oblik in domišljije. Absolutno fantastično. Hvala.« Sanja Mančev

2017, Una risanja in slikanja

2017, Marija Vauda in Ida Obučina

2017, Vesna Pećanac

2017, Radmila, Sejalec

Radovan Sindik in Matej Lenasi Bojanić

Radovan, Marina Vesna

2016, Neva Milovanović

2017, Ivana Popović

2017, Ida Obučina in Teodora Gligorijević

2017, Sanja Mančev

2017, Nuša Gerden

BEOGRAD – RUŠE, »GLAZERJEVI DNEVI 2016«

Udeležba Društva Slovencev v Beogradu – Društva Sava.

Na povabilo Petra Andreja, enega od organizatorjev manifestacije »Glazerjevi dnevi 2016« je Društvo Sava gostovalo v Rušah pri Mariboru, in sicer s projektom »Znameniti Slovenci 2«, razstavo digitalnih printov-kolažev avtorjev Marije Vaude in Nikole Pilipovića, in z dokumentarnim filmom Dragomirja Zupanca »Tri akorda – Zlatan i Marija Vauda«. Ti dve celoti – razstava in film – sta 18. marca 2016 otvorili kulturni dogodek.

Kulturna javnost in inštitucije Maribora in Ruš (Univerzitetna knjižnica Maribor, Mariborska knjižnica, Knjižnica »Janko Glazer« Ruše, Osnovna šola »Janko Glazer« iz Ruš, Dom kulture Ruše) 21. marec, dan rojstva slovenskega pesnika Janka Glazerja in svetovni dan poezije, zaznamujejo z vrsto kulturnih dogodkov. Janko Glazer, rojen v Rušah, je bil dolgoletni (od 1931 do 1959) upravnik Univerzitetne knjižnice Maribor (UKM). Po tem, ko je bil leta 1941 z družino izgnan v Srbijo, se je leta 1945 vrnil v Maribor, kjer je obnovil in oblikoval eno od najpomembnejših slovenskih knjižnic – UKM.

Program Društva Sava, razstava »Znameniti Slovenci 2« in dokumentarni film Dragomira Zupanca, je bil izvajen pred številčno publiko v prostorih RULIK-a (Ruškega likovnega kroga). Otvoril ga je Peter Andrej, pobudnik mnogih kulturnih izmenjav in dogodkov, v nekaj besedah pa so zbrane nagovorili tudi Miodrag Zupanc, Dragomir Zupanc in Marija Vauda, tako

Dragomir Zupanc, Mojca Andrej, Alenka Glazer, Marija Vauda, Nikola Pilipović.
Miodrag Zupanc, Peter Andrej sa darovima- cvećem od organizatora

v svojem kot v imenu Društva Sava iz Beograda.

Obiskovalcem tega svečanega in z emocijami napolnjenega dogodka je bilo na razpolago celotno besedilo kataloga »Znameniti Slovenci 2« urednice Biljane Milenković-Vuković. V njem so si lahko prebrali biografije Slovencev, ki so svoj osebni in profesionalni vek preživeli v Beogradu.

Znanstvena konferenca in svečana otvoritev sveže obnovljene knjižnice »Janko Glazer«

Na dan rojstva Alenke Glazer, 23. marca, je bil v okviru tradicionalne znanstvene konference predstavljen zbornik referatov in besedil z lanskoletnega znanstvenega srečanja »Talenti v Gla(s)zerjevem rodu«, med njimi tudi »Tu Alenka« Marije Vauda.

Na letošnji znanstveni konferenci je svoj referat predstavila tudi dr. Karmen Salmič Kovačič, vodja glasbene in filmske zbirke UKM. Tema njenega referata je bilo kompozitorsko delo Zlatana Vaude, čigar kompozicije so shranjene v arhivu UKM. Zlatan Vauda je del svojega skladateljskega opusa napisal na verze slovenskih pesnikov: Kosovela, Župančiča, Janka in Alenke Glazer. Bil je tudi aktiven član Društva Sava v Beogradu.

Obisk članov Društva Sava v Rušah (najmlajše mesto v Sloveniji, ki se nahaja v podnožju Pohorja, na desni strani reke Drave, zahodno od Maribora) je odprl nove možnosti za sodelovanje na relaciji Ruše–Beograd. Vzpostavljene so bile nove vezi na podlagi daljnih zgodovinskih trenutkov, v katerih sta se ti dve mesti po naključju medsebojno dotaknili. Prepletene življenjske zgodbe posameznikov se nadaljujejo prav v Rušah. Postati, biti in obstati – prijatelj. Postajati prijatelj.

Topla dobrodošlica in gostoljubje prijateljev iz Ruš, kot tudi možnost, da se Društvo s svojim programom predstavi v Sloveniji, pomenita neizbrisljivo stran v delovanju Društva Sava.

Bogat kulturni program »Glazerjevi dnevi 2016« je trajal do 25. marca 2016. Tokrat so v kontekstu marčevskih svečanosti v Rušah proslavljali tudi 90-letnico Alenke Glazer, pesnice, profesorice, slavitke, urednice in književne zgodovinarke. Njenemu jubileju je bil posvečen praktično cel program »Glazerjevih dni«.

Marija Vauda

MARTINOVANJE

Martinovanje in Sveti Martin

Martinovo, Martinov dan, Martinovanje, vse to so izrazi, ki poimenujejo proslavo dne sv. Martina, popularnega svetnika, zaščitnika zdravja, sreče, plodnosti, življenjske prosperitete, ljudi in živine. Sveti martin se karnevalno slavi 11. novembra, s čimer zaznamujemo zaključek dela na polju, posebej v vinogradu, in začetek zime. Na ta dan se blagoslavlja mlado vino in pripravlja obilo hrane, v mnogih državah pa se tradicionalno pripravlja pečeno gos. Srbska pravoslavna cerkev sv. Mrata oz. Mratindan slavi 24. decembra.

Sveti Martin

Rodil se je 316. leta na Madžarskem, ime Martinus pa je dobil po bogu Marsu, zaščitniku vojakov, saj je njegov oče verjel, da bo šel sin po njegovih stopnjah in začel vojaško kariero. Tako je tudi bilo, vse dokler mladi Martin neke zimske noči ni naletel na siromaka, ki je zmrzoval na ulici, pa je Martin z mečem prepolovil svoj plašč in ga tako ogrel. Naslednjo noč je sanjal Jezusa, ognjenega v plašč, ki je rekel: »S tem plaščem me je ogrnil Martin.« Nedolgo zatem se je Martin odločil, da bo postal zdravilec. Tako ga je pot vodila v Milano, nato v deželo Ligurijo, od koder je odšel v Poitiers v Galiji in tam ostal v samostanu. Vino je uporabljal samo v zdravilne namene. Leta 371 so mu ponudili, da nastopi škofovsko službo v francoskem Toursu.

Legenda pravi, da je Martin – preprost in skromen, s tem pa tudi priljubljen v ljudstvu, kot je bil – pod pritiskom te ponudbe pobegnil v hlev, vendar so njegovo skrivališče izdale goske, ki so začele glasno gagati. Zato je na upodobitvah sv. Martina poleg konja pogosto tudi goska. Martin je zaradi številnih dobrih del postal prvi svetnik, ki ni umrl mučeniške smrti.

Slovenci iz Društva Sava vsako leto veselo zaznamujemo ta praznik – s pesmijo in prigrizkom, v katerem se skoraj vedno znajdejo kranjske klobase, gibanice, pite, flancati, orehove potice in druge poslastice, ki jih pripravijo naše drage članice, medtem ko ostali člani poskrbijo, da so bokali z vinom vedno polni.

Martinovanje v Društvu Sava

16. novembra 2016 smo v prostorih Društva Sava praznovali dan svetega Martina. V veseli atmosferi, ob petju, vinu in okusnem prigrizku je mnogo članov uživalo v izvedbah kora Pojoča družba in že tradicionalni harmoniki Ivana Debeljaka. Dogodek je s svojo prisotnostjo počastil njegova ekscelenca, ambasador Republike Slovenije v Srbiji, gospod Vladimir Gasparič, medtem ko je zbrane pozdravil in srčno pogostil predsednik društva Sava in Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine, gospod Saša Verbič.

Ivana Popović

POJOČA DRUŽBA

»Pojoča družba« na taboru pevskih zborov

V Šentvidu pri Stični je organiziran 47. Tabor pevskih zborov, prireditve, na kateri nastopajo pevci iz cele Slovenije, zamejstva in bivših republik.

Že šesto leto se na tej prireditvi s svojim nastopom predstavimo tudi članice pevskega zbora »Pojoča družba« iz Beograda, letos smo prejele tudi priznanje. Na najlepši način prikažemo delovanje Slovencev v Beogradu, vedno smo lepo sprejete in domov prinašamo pozdrave vseh, s katerimi se družimo – in teh ni malo.

Ana Bijelić

UČIMO SE SLOVENSKO

Moj prvi obisk Slovenije

V aprilu 2016 sem prvič potovala v Slovenijo, zemljo mojih prednikov. Sprejeli so me otroci iz Lesc, s katerimi sem šla v šolo. Moja gostiteljica je bila Nina iz Radovljice. Bila je zelo prijazna. Prvo popoldne po šoli smo šli s prijatelji na izlet na Veliko mlako. Skakli smo po deblih in se zabavali.

Če dva dni smo se preselili v Dom Trilobit. Obiskali smo Festival čokolade v Radovljici in videli čokolado velikanko, ki je bila vpisana v Guinnessovo knjigo rekordov. Po tem obisku me je bolel trebuh, ker sem pojedla preveč čokolade.

Med potjo domov smo obiskali še Ljubljano. V njej mi je bilo najbolj všeč Tromostovje. Na obisku v Sloveniji mi je bilo lepo. Spoznala sem veliko novih prijateljev.

Marina Obućina

Rudarski kruh ima devet skorij

Ko je televizijska novinarka oddaje "UPITNIK" (VPRAŠAJ) izgovorila naslednjo poved: »Tako sem se trudila, da bi pripravila nocojšnjo oddajo, kopala sem kot rudar,« sem se zdrznila. Ali ona sploh ve, kako je rudarjem? Ne v površinskih kopih, kjer skoraj vse delo opravljajo stroji, ampak v podzemskih rovih?

Pred dobrimi 60-imi leti sem hodila v gimnazijo v Celju. To je bila druga gimnazija, v katero smo hodili vozači. Prva gimnazija v Celju z daljšo tradicijo je bila tako rekoč rezervirana za otroke imenitnih celjskih družin. Mi smo vstajali pred zoro, in ko je celjskim dijakom šele zazvonila budilka, smo bili že na vlaku, kjer smo pridno ponavljali učno snov za ta dan.

Bil je čas majskih izletov. Teh niso organizirale turistične agencije, ki danes za visoko ceno ponujajo svoje avtobuse. Takrat smo tako kot v solo tudi na majski izlet potovali z vlakom. Dijaki iz Rogatca so predlagali lep grad Trakoščan v sosednji republiki. Toda do tja ni vozil vlak, pa je predlog odpadel. Eden od naših sošolcev je bil iz Velenja. Med počitnicami si je denar za šolske knjige prislužil z delom v rudniku. Povedal je, da ni ovire, da si ne bi še mi ogledali rudnik.

V slačilnici smo slekli svoja oblačila, si nadeli rudarske jope in hlače ter čelade s svetilkami. Do globine okrog 400 metrov so nas odpeljali z dvigalom. Izstopili smo v širok prostor z vagončki na tirih, polnimi premoga. Pot smo nadaljevali do ožjih rogov, v katerih so bili tekoči trakovi, na katere so rudarji z lopatami nakladali izkopani premog. Vse ožji so postajali rovi, hodili smo sklonjeni, a vseeno smo večkrat s čelado zadevali v strop. Rudarji, slečeni do pasu zaradi vročine, ki vlada v rovih, so čepeli ob straneh in z ročnimi svedri vrtali v sloje premoga. Bili so hudi na nas, ker jih nadlegujemo in motimo pri delu. Še posebej zato, ker pravijo, da ženske v rudnik prinašajo nesrečo. Pot nas je nazaj grede vodila v nasprotni smeri vse do dvigala, ki nas je potegnilo na površino. Ko smo drug drugega pogledali na dnevni svetlobi, smo se začeli smejati, saj smo bili vsi črni od premogovega prahu, ki se nam je z znojem nalepil na obraze. V slačilnici so bili tuši, da smo se okopali, vrnili umazana rudarska oblačila in čelade s svetilkami, ter se oblečeni v svoja oblačila poslovili od rudnika z vtisi, ki jih ne bomo pozabili vse življenje.

Popoldan smo prebili na majskem soncu ob jezeru, ki je nastalo zaradi posedanja zemljišča nad opuščenimi rovi. Ob jezeru

je bil park z gugalnicami, ki so prenesle tudi tezo nas, najstnikov. Na vzpetinah nad jezerom smo občudovali pravljico lepe lesene počitniške hišice. Vsa ta lepota obkroža mesto, zgrajeno v glavnem po vojni po zaslugi onih, ki v temnih rovih kopljejo črno zlato.

Naj še povem, da se ne spominjam, da bi kdaj slišala za nesrečo v velenjskem rudniku, kot smo pogosto slišali za rudnike v Srbiji, predvsem za Aleksinac. Velenjski rudnik z zalogami premoga približno do leta 2050 velja za enega najbolj varnih v Evropi in v svetu.

Zdaj ne izgleda več enako kot tistega leta 1954, ko sem s svojimi gimnazijskimi sošolkami in sošolci imela izredno priložnost, da na lastne oči vidim, zakaj za rudarski kruh pravijo, da ima devet skorij. Zdaj so povsod, kjer je le mogoče, delo rudarjev zamenjali stroji in strokovnjaki, ki upravljajo s stroji. Ročno delo rudarjev, kot sem ga imela priložnost spoznati sredi prejšnjega stoletja, si lahko ogledajo le obiskovalci muzeja, ki je napravljen v opuščenih rovih na globini 150 metrov, z lutkami, ki ponazarjajo nekdanje rudarje. Muzej je turistična znamenitost Velenja in dobra šola za učence, ki prihajajo v Velenje, da bi nazorno spoznali zgodovino rudarstva.

Avram Ljubica

»Gremo v Subotico na srečanje slovenskih pevskih zborov!«

Petek, 23. septembra 2016. Na Študentskem trgu v Beogradu stoji skupinica starejših žena in se pogovarja v slovenskem jeziku. Med njimi sta dve mlajši ženski, ki govorita v srbsčini. Vidi se, da so skupaj. Ura je okoli tri popoldan.

»Kaj je z avtobusom?« vpraša ena izmed njih.

»Ne skrbite, saj bo prišel,« odgovarja druga.

In res, kmalu pripelje mini avtobus. Dovolj je velik za dvajset ljudi. Pridružijo jim se starejši par in moški. Vkrcajo se.

»Smo vsi tu?« se glasi vprašanje. Odgovor je pritrdilen. Avtobus spelje. Šofer Vladimir se opraviči za zamudo. Čakal je na drugem zbirnem mestu.

»Kam potujemo?«

»Gremo v Subotico na srečanje slovenskih pevskih zborov!«

»V Subotici moramo biti ob sedmih zvečer. Lepo bi bilo, če bi se pred nastopom lahko sprehodili po Paliniću,« so komentirale potnice.

Postaja jasno, da je govora o pevkah Pojoče družbe Društva Slovencev Sava iz Beograda. Že nekaj let zaporedoma sodelujejo na tekmovanju zborov, ki delujejo po Srbiji pod okriljem slovenskih društev. Včasih se jim kot gosti pridružijo tudi pevci iz Slovenije. Organizatorji srečanja so že petnajsto leto zapored člani Društva Slovencev Triglav iz Subotice, pokrovitelj dogodka pa je Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Druženje zborov je vsako leto organizirano v centru Subotice, saj je velika dvorana v lepi Mestni hiši prav idealna za tovrstne prireditve.

Za razliko od prejšnjih let letos ni bilo veliko udeležencev. Nastopili so le štirje zbori. A program je bil kljub vsemu zanimiv in bogat. Nastopali so: Mešani pevski zbor DS Triglav – Subotica, Pojoča družba, ženski pevski zbor DS Sava – Beograd, Mešani pevski zbor DS Planika – Zrenjanin in Mešani pevski zbor DS Kredarica – Novi Sad.

Náš zbor se je predstavil s dvanajstimi pevkami. Vodila nas je dirigentka Dunja Ostojić, na klavirju pa nas je spremljala Višnja Stašević. Obe mlajši ženski, Dunja in Višnja, sta podmladek naše skupine, vanjo prinašata novo energijo in vedrino. Zapele smo tri pesmi: »Tihi večer«, »Dan ljubezni« in »Moj Beograd«. Par, ki je prišel z nami, je nastop v celoti posnel s kamero in ga objavil na portalu Youtube. Tudi gospod Tomi je naš stalni spremljevalec, ki nam je v moralno oporo pred nastopom. Lahko bi rekli: »Skupina mala, a izbrana!« Z nami bi lahko šel še kdo. A ker je bil dan nastopa na delovni dan, ljudje verjetno niso imeli časa.

Kot vedno so ljubezni domačini po nastopu pripravili bogato obloženo mizo. Bilo je vsega, jedli in pili smo več, kot prepevali. A tako je to. Tudi to je priložnost za druženje in medsebojno spoznavanje v sproščenem vzdušju in lepem okolju dvorane v kompleksu Paličkega jezera. Vsi smo se razumeli, čeprav je lahko vsakdo govoril v svojem jeziku. V poznih večernih urah smo se utrujeni, a zadovoljni s svojim nastopom in preživetim dnevom v Subotici, vrnili v Beograd.

Breda Čoš

Delavnica za Veliko noč

V okviru pouka slovenskega jezika smo se odrasli učenci zbrali na velikonočni delavnici. Najprej smo obujali spomine na praznovanje praznika, kot smo ga preživljali v svojih družinah v mladosti. Bilo je imenitno in zares zanimivo poslušati različne pripovedi o izdelavi butar, ki predstavljajo simbol prihajajoče pomladi in praznika. Praznik prinaša zmago življenja nad smrtjo, kot je Jezus premagal smrt in vstal iz groba. Velika noč nam daje upanje, da bo življenje neskončno.

Cvetna nedelja je nedelja pred nedeljo, na katero praznujemo veliko noč. V tem času se izdelujejo butarice. Narejene so iz oljčnih in palmovih vej in cvetja, ki ga lahko najdemo v naravi zgodaj pomladi. To predstavlja dobrodošlico Jezusu. Butarice se blagoslovi v cerkvi, nato pa se začne sveta maša.

Tradicija velikonočnih butar sega v 9. stoletje in se po slovenskih pokrajinah zelo razlikuje. Na naši delavnici smo izdelali butarice iz zim zelenih rastlin in jih okrasili s pisanimi trakovi. Lahko pa so izdelane tudi iz obarvanih oblancev.

Rastlinje iz butarice se v hiši razporedi po vseh prostorih, tudi v hlevu, na vrtu, v kašči ... Prinaša blagoslov in dobro letino. V hiši butarice ostanejo do naslednje cvetne nedelje.

Pobarvano jajce ali »pirh« je indoevropski pomladni simbol, podoba novega življenja in rodovitnosti. Simbolizira Kristusovo vstajenje, tudi kaplje njegove krvi ali rane, in je šele nekaj stoletij del posvečenih velikonočnih jedi oz. »žegna«. Na Slovenskem se je poslikavanje jajc uveljavilo konec 18. stoletja. Najprej so bili pirhi barvani samo v rdečo ali rjavo barvo, sedaj pa se barvajo in okrašujejo v različnih barvah. Po besedah Dušice Kunaver slovenske pisanice spadajo med najlepše primerke okrašenih velikonočnih jajc v Evropi. Dekleta so rdeče pisanice poklanjala fantom kot izraz ljubezni, da bi se vedelo, kdo ima koga rad.

Zapisała: Mira Gluščica

SEMINAR V DRUŠTVU SAVA: »IZOBRAŽEVALNI MODUL AKADEMIJE ZA MEDIJSKI MANAGEMENT 2016 ZA SLOVENCE V JV EVROPI«

Pod pokroviteljstvom Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu, v organizaciji Akademije za medijski management Giacomelli Media in v izvedbi Jurija Giacomellia, ustanovitelja in direktorja GM, Bojana Brezgarja, urednika Primorskega dnevnika v Trstu in člana Upravnega odbora Midas-a (Evropsko združenje manjšinskih medijev), ter Stefana Lusa, novinarja in urednika Radia Koper, je v prostorih Društva Sava in Nacionalnega sveta slovenske narodne manjšine 9. novembra 2016 potekal seminar z naslovom »Izobraževalni

modul Akademije za medijski management 2016 za Slovence v JV Evropi«.

Na seminarju so bili z medijskega vidika predstavljeni in obravnavani najpomembnejši modusi družbenega delovanja v Sloveniji in Srbiji ter predlagani načini za posodobitev in napredek delovanja slovenskih društev v Srbiji. Seminarja so se udeležili predsednik in predstavniki Društva Sava in Nacionalnega sveta ter predstavniki slovenskega društva Kredarica iz Novega Sada.

Ivana Mandić

JEZIKOVNI KOTIČEK

Jêzik, jezika, jeziku, jêzik, o jeziku, z jezikom...

Dva jezika, dveh jezikov, dvema jezikoma,
dva jezika, o dveh jezikih, z dvema jezikoma

Trije jeziki, treh jezikov, trem jezikom,
tri jezike, o treh jezikih, s tremi jeziki

Skratka: jezikovni kotiček

VRSTE POVEDI IN LOČILA

Jaz sem pika.

Pika, ne velika.

Ljubim točnost, ljubim red.

Če je treba, sem odločna,

lepa, kot ocena pet.

Kot že veste, sem klicaj!

Vpijem, derem se, kričim!

Strahopetneže podim!

Saj sem dečko, da je kaj!

Kaj? Kdo? Kako? Čemu? Zakaj?

Me kliče kdo?

Da, to sem jaz, vprašaj.

Skirvljen sem in slabo čujem,

pa vseskozi povprašujem:

Kaj? Kdo? Kako? Čemu? Zakaj,

da mi pravijo vprašaj?

Osnovno šolska pesmica o ločilih na slikovit način
ponazarja njihovo rabo glede na vrsto povedi:

TRDILNE POVEDI

Primeri:

Pišem pismo.

Telefoniram prijatelju.

Imam čas.

NIKALNE POVEDI

Primeri:

Ne pišem pisma.

Ne telefoniram prijatelju.

Nimam časa.

VPRAŠALNE POVEDI

Primeri:

Kaj pišeš?

Ali pišeš pismo?

A ne pišeš pisma?

VELENE IN VZKLIČNE POVEDI

Primeri:

Ne piši mi več!

O, kako prijazno pismo!

Telefoniraj mu!

Vir: Slovenska beseda v živo 2, Ljubljana, 2004

Priredila: Danijela Stojnić

OTROŠKI KOTIČEK

KVIZ V NIŠU

5. novembra 2016 se je v SKS France Prešeren v Nišu odvil že 8. kviz za otroke z naslovom »Koliko poznamo našo Slovenijo?« Udeležili so se ga učenci dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture. Tekmovalo je 8 ekip. Ekipo DS Sava iz Beograda sta zastopala Andrej Skupek in Matej Lenasi Bojanić. Pokazala sta veliko poznavanje letošnje teme kviza: likovna in glasbena umetnost. Osvojila sta 1. mesto.

Andrej je na koncu povedal:

»Bilo mi je všeč, ko sva zmagala. Tudi ostale ekipe so bile močne, zato sem mislil, da bova izpadla že v četrtfinalu. V finalu sva tekmovala z Nišem. Zmagala sva le za eno točko. Nagrade sem bil vesel in nisem se zavedal vsega okoli sebe, saj se je vse odvijalo zelo hitro. Najsrečnejši sem bil, ko so mi čestitali starši.«

Matej pa je dodal: »Na koncu sem mislil, da bomo izgubili, ker so bili tudi drugi tekmovalci odlični.«

O prireditvi so svoje mnenje izrazili še navijači domačega moštva.

Ivan: »Super sem se imel, ker smo zmagali. Kviz je bil napet in zabaven. In ker sem srečal stare prijatelje iz Niša. Dobri so biti čevapčiči in pecivo.«

Dunja: »Vesela sem, da smo zmagali. Na koncu smo si ogledali razne znamenitosti Niša. Jedli smo dobre krofe.«

Mia: »Najbolj všeč mi je bilo, ker sem srečala prijateljice iz Kruševca, ki sem jih spoznala v Sloveniji. Tekmovala sem v ekipi B, ampak nisem se prebila v finale. Važno je bilo sodelovati.«

Marina: »Vse mi je bilo všeč. Na kvizu sem bila prvič in rada bi šla še kdaj.«

Po celodnevni aktivnosti, ki so jih pripravili člani SKS France Prešeren, so se učenci utrujeni, a srečni vrnili domov. Hvaležni, ker so lahko bili del zabavnega in poučnega srečanja, so si še na avtobusu obljubljali, da se bodo za kviz v naslednjem letu enako dobro pripravili in morda ponovno zmagali. Starši in učiteljice pa smo bili zadovoljni, da je vse teklo dobro in lepo.

Vsi sodelujoči se SKS France Prešeren in Društvu Slovencev Sava prisrčno zahvaljujemo za vabilo in avtobusni prevoz.

Tatjana Bukvič

ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA

V nedeljo, 12. 6. 2016, smo v Društvu Slovencev Sava uradno in slovesno zaključili šolsko leto dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture. S kratkim nastopom so se predstavili najmlajši učenci pouka in staršem ter sorodnikom predstavili, kaj so se naučili to leto. Za uvod je vse prisotne pozdravil predsednik društva, Saša Verbič, prireditev pa je zaključila učiteljica Tatjana s podelitvijo priznanj in knjižnih nagrad.

Tatjana Bukvič

NAŠA SLOVENSKA BESEDA V ZRENJANINU

Na že tradicionalnem srečanju slovenskih društev v Srbiji z naslovom »Naša slovenska beseda« sta v Zrenjaninu za naše društvo nastopila Andrej in Dunja Skupek (na sliki desno spredaj).

MIKLAVŽEVANJE V BEOGRADU

Sv. Miklavž ali sv. Nikolaj je eden od najbolj priljubljenih svetnikov. Na predvečer 6. decembra v spremstvu parkeljnov in angelov obišče in obdari otroke. Miklavževa darila so skromna: jabolka, suho sadje, pletene rokavice, za pridne otroke sladkarije,

a za poredne šiba. V nedeljo, 18. decembra, je obiskal otroke v Društvu Slovencev Sava.

Navzoče je najprej pozdravil predsednik društva g. Verbič. Nekaj o prihajajočih praznikih in prvem od dobrotnikov je povedal g. Stanislav Hočevar.

Da bi Miklavža lažje pričakali, so otroci, ki obiskujejo dopolnilni pouk slovenskega jezika, zapeli in odigrali ljudsko pesem »Rdeče češnje rada jem« in »Abraham ima sedem sinov«. Vsak od njih je povedal tudi pesmico o zimi. Pridružila se jim je

mlada gostja Mina, ki je zaigrala dve skladbici na harfo. Prireditev sta povezovala g. Ziherl in ga. Tomić, ki sta odigrala vlogo dedka in babice. Njihov pristrčen nastop je priklical sv. moža, ki je v spremstvu angela (g. Vojnović in gdč. Mandić) prišel, da bi pozdravil in nagradil pridne otroke. Vsakemu od otrok je namenil prijazno besedo in mu izročil sladko darilo.

Prireditev je dišala tudi po domačem pecivu, saj je prav za to priložnost ga. Gerdej spekla tradicionalno slovensko pecivo.

Tatjana Bukvič

KUHARSKA DELAVNICA

V decembru 2003 sta me Andreja Ponikvar in Snežana Goršek povabili, da bi skupaj pripravile delavnico kuhanja nacionalnih jedi za člane društva. Delavnica naj bi bila del projekta Dnevi slovenske kulture za mlade.

Razmisliti smo morale, katera jed bi bila primerna za pripravo in bi v delavnico privabila čim večje število članov. Seveda je bilo zaželeno, da se izdelki iz delavnice na koncu tudi pojedjo. Ozirati smo se morale tudi na omejene pogoje, saj v društvu ni ustreznih kuhinj. Na koncu smo se odločile, da bomo pripravile pričke iz kvašenega testa.

Kako se pričke pečejo, me je naučila mama. Zato sem vedela, da se bodo priprave in peke hitro naučili otroci in odrasli, ki bodo prišli na delavnico. Pričke lepo izgledajo, oči imajo narejene iz borovnic, rep narezljan in premazani so z jajcem, da se lepo svetijo.

Prvo leto peke je bilo manj obiskovalcev. Lanskega decembra pa smo že morali organizirati dve delavnici, da so se lahko zvrstili vsi mlajši in starejši otroci in nekateri starši ter ostali člani društva ter študenti Filološke fakultete. Vsi so iskreno uživali v mešanju in

modeliranju. Na delavnici smo pekli poleg pričkov tudi flancate, anjele in parkeljne. Vsak je dobil svoj košček testa in z njim je lahko ustvaril, kar si je želel. Izdelke smo na koncu pojedli. Nekateri otroci pa so jih nesli domov, da bi se pohvalili staršem in prijateljem.

Pri vodenju delavnice nisem bila sama. Vsako leto imam več pomočnic. V kuhinji pri peki flancatov je največ postorila Marija

Prodanovič. Pripravila je tudi nekaj modelov parkeljnov in jih pokazala otrokom ter z njimi izdelala nekaj čudovitih hudičkov.

Za izdelavo predpasnikov vseh velikosti je poskrbela Ana Bjelić.

Da so bile nakupljene vse sestavine, pripravljena posoda in drugi pripomočki, prostor za delo, da so otroci oprali roke, dobili svoje mesto in bili zadovoljni, je poskrbela učiteljica Tatjana. Ta, kakor da ima na vse strani za vse oči in roke.

Vsako leto več prispevajo k dobri izvedbi tudi mame. To kaže na to, da se želijo naučiti peke tradicionalnih slovenskih slaščic in da uživajo v ustvarjanju skupaj z otroki. Naša delavnica je vedno nasmejana. Morda bi se morala imenovati Pekarska delavnica, saj v glavnem pečemo. Ali Likovna delavnica, saj tudi modeliramo.

Vsako leto se veselim decembra in ustvarjanja z mladimi. Srečna sem in hvaležna, da me je Andreja povabila v ta projekt.

Zapisala: Nuša Gerden

SLOVENSKE NARODNE JEDI

Predstavljamo slovenske narodne jedi, ki so po etnoloških virih in podatkih sestavni del materialne kulture slovenskega naroda oz. del naše kulturne dediščine. Po nastanku, pomenu in značilnostih, te jedi razlikujemo od danes, pogojno povedano, splošno bolj znanih sodobnih receptov meščanske in internacionalne kuhinje. Neredko so posamezne narodne jedi nastale v zvezi z različnimi ljudskimi običaji in praznovanji. Jedi bodo predstavljene po slovenskih pokrajinah kjer so nastale, kadar je o tem dovolj gotovih krajevnih virov. Prizadevali si bomo v vsakem primeru slediti avtentičnosti receptov, čeprav posamezni tudi ne bi bili popolnoma v skladu s sodobnimi zahtevami zdrave prehrane.

Govedina v hrenovi omaki

Sestavine: 1 kg kuhane govedine, 5 dag masla, 1 žlica moke, 1 žlica drobtin, 2 žlici nastrganega hrena, 2 žlici naribanega parmezana, poper, kis, ¼ l juhe, sol, 2 rumenjaka, ½ dl kisle smetane.

Govedino zrežemo na rezine. Smetano, moko, hren, kis in juho zavremo. Solimo in popramo. Omako ohladimo ter hladni primešamo rumenjaka. Polijemo vroče meso, potresemo z drobtinami, parmezanom in dodamo po vrhu še raztopljeno maslo. Postavimo za nekaj minut v pečico.

Prežganka z jajci

Sestavine: 10 dag masti ali olja, 8 dag moke, sol, kumina, 3 do 5 jajc.

Iz maščobe in moke naredimo prežganje, ki ga zalijemo z mrzlo vodo. Solimo in odisavamo s kumino. Ko juha nekaj časa vre,

zakuhamo razžvrkljana jajca. Ko zakrknjejo, juho odstavimo. Če uporabimo dovolj jajc, ni treba druge zakuhe, sicer pa damo k juhi kruhove kocke. To juho so pogosto kuhali za zajtrk in so jo jedli s kruhom.

Krompirjev kruh

Sestavine za testo: 1 kg krompirja, 1,5 kg enotne moke, 4 dag kvasa, voda ali mleko, sol.

Krompir skuhamo, olupimo in pretlačimo. Razredčimo ga s hladnim mlekom ali vodo in dodamo vzhajan kvas. Z moko zamesimo testo, ki naj bo malo trše kot testo iz same moke. Med testo vmešamo janež ali kumino. Solimo. Testo naj vzhaja čez noč. Pregnetemo ga v dve štruci, ki ju pustimo vzhajati, nato spečemo. Krompirjev kruh je dalj časa svež od navadnega.

Danijela Stojnić

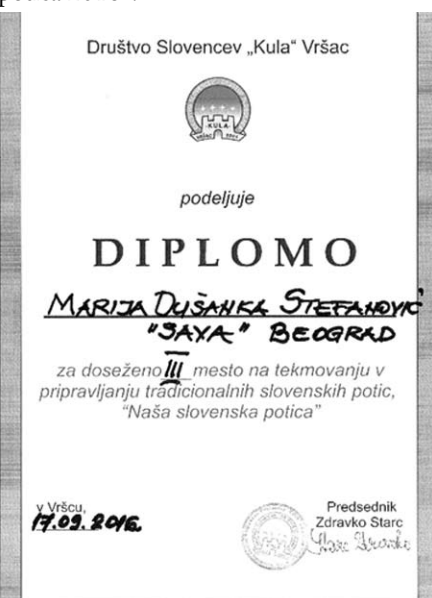
Naša slovenska potica 2016 – Vršac

Ideja za prireditev »Naša slovenska potica« se je rodila ob koncu leta 2009, kasneje pa je bila preoblikovana v projekt s podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu Vlade Republike Slovenije. Prireditev »Naša slovenska potica« spodbuja tradicionalno slovensko kuhinjo in zbira vse Slovence v tujini. V sodelovanju z Uradom Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu in izven meja Slovenije in s podporo vlade Vojvodine ter Občine Vršac je Društvo Slovencev Kula iz Vršca tudi tega letos organiziralo kulinarčni festival in povabilo Slovence na 7. tekmovanje z naslovom »Naša slovenska potica 2016«.

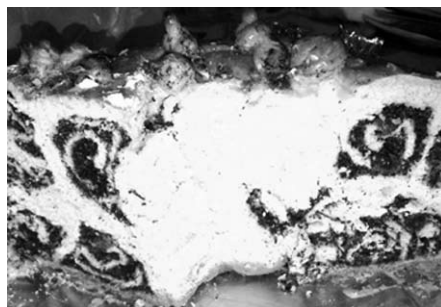
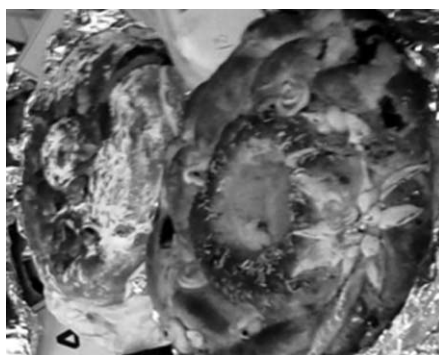

motelu Vetrenjača v Vršču. Organizatorji iz Društva Slovencev Kula so vse goste ljubezno sprejeli in priredili prijeten program dobrodošlice. Jaz sem na tekmovanje prišla z mojo mamo in gospo Miro. Za mene je to druženje pomenilo nekaj novega, saj sem prišla prvič. Z mamo sva kot predstavnici Društva Sava prinesli dve makovi potici in prijavila sem se za tekmovanje. Moja mama zelo dobro kuha, tako da je pod njeno dirigentsko palico vsaka jed zelo ukusna. Bila sem gotova, da sva prinesli dobri potici, ampak tudi potice drugih so bile dobre. Strokovne skupine

tehnologov za pecivo so z navdušenjem degustirale vzorce prijavljenih potic. Imeli so težko nalogo, saj je bilo prijavljeno 22 dobrih potic. Končno so ocenili šifrirane potice in razglasili zmagovalce. Ko sem slišila, da člani komisije kličejo moje ime, sem bila zelo presenečena in vesela. Moji potici oziroma potici Društva Sava iz Beograda so dodelili tretje mesto. To me je zelo razveselilo in utrdilo mojo vero v mamino dirigentsko palico v kuhinji. Po drugi strani to prinaša tudi veselje in motivacijo članom Društva Sava, da se tudi oni udeležijo prihodnjih tekmovanj. Druženje se je nadaljevalo še bolj prijazno, ob kosilu in osvežitni pijači, mize pa so krasili krožniki, obloženi vsak z 22-imi kosi potice. Imeli smo priložnosti, da poskusimo vsako prijavljeno potico in izmenjamo izkušnje.

V soboto, 17. 09. 2016., smo se ob 12. uri vsi ljubitelji slovenskih potic zbrali v

Dan je bil lep in vsi smo bili veseli. Čutila sem, kot da bi me objel angel ljubezni in dobrote. Ko sem prišla domov, sem se odločila, da napišem ta članek, da bi tudi vam prenesla ta objem.

Marija Dušanka Stefanović

Veselje velike noči

V moji mladosti je bila velika noč vedno povezana z veseljem in obvezo spoštovanja običajev.

Na cvetno nedeljo smo pripravljali butarico ali po domače »pušeljc«. Narejen je bil iz prvega pomladnega cvetja in zimzelena. Obvezen je bil dren za zdravje, potem tudi krompir proti lakoti in za dobro letino ... Rastline so imele svoj pomen, vse pa so blagoslavljal obetajočo rodovitno letino. V nedeljo so butarice fantje nesli v cerkev in tekmovali, kdo ima najlepši in najmočnejši pušeljc. Ne spomnim se točno, na kateri dan je mama pekla »šarkelj«. Šarkelj je največji pečeni hlebec kruha. Jedli smo ga dan po pečenju. Vsakemu je pripadal en košček, dobile so ga tudi živali: krave v hlevu, konji, psi, mačke, tudi kokoške in celo miškam se ga je nastavilo tako, da so ga dosegle.

Na veliki petek smo po pravilih barvali jajca in kuhali šunko. Pripravljalo se je hren, peklo se je potico. Vse to se je naslednji dan neslo v cerkev na blagoslov ali »žegen«.

V nedeljo zjutraj se je družina zbrala pri svečanem zajtrku. Za

veliko noč je bila navada, da je vsak dobil kakšno novo oblačilo. Tako je k nam nekaj tednov pred praznikom prišla šivilja. Mama je pred tem nakupila potrebno blago. Ponj je šla v veliko mesto, v Ljubljano. Šivilja nam je tako sešila krila in bluže, fantom srajce, dekile so navadno dobile predpasnike, pastirji nogavice, hlapci klobuke in čevlje. Kaj je mati kupila za sebe in očeta, ne vem. Vem le, kako smo se vsi drugi veselili novih velikonočnih oblačil.

Vedno je bilo lepo tudi to, da smo bili v tem času vsi skupaj. Imela sem tri starejše brate in eno mlajšo sestro. Dekle, hlapci, vajenci in pomočniki ..., vsi smo se veselili velikonočnih daril. Največ zabave smo si naredili z jajci ali »pirhi«. Tekmovali smo, kdo ima najmočnejšega ali najhitrejšega.

Tak običaj praznovanja velike noči izvira še iz poganskih časov. Praznik prinaša začetek pomladi, obljubo novega rojstva ter željo po obilni letini in blagostanju.

Zapisala: Nuša Juvanc-Gerden

MOJI SPOMINI - *Nada Mandić*

Rodila sem se 15. februarja 1954 v Beogradu, kjer sem končala osnovno in srednjo ekonomsko šolo. Delala sem 35 let in zdaj sem skoraj 8 let upokojenka.

Moja mama Hermina Gajšek je Slovenka, rojena v Mariboru 02.05.1922. Moj dragi dedek Ivan je rojen v Celju kot edinec. V Mariboru je spoznal mojo babico Matildo, s katero je v zakonski zvezi dobil pet hčera. V veliki družini se je živelo težko, ampak srečno. Žal, sreča je trajala kratko, ker je moja babica v 33. letu umrla. Moj dedek ni mogel sam

s petimi otroci, pa se poročil z Julijo. Mačeha je bila zelo hudobna, topla in mučila je otroke, dekleta niso imela dovolj hrane, veliko so delala. Pravzaprav so sestre živele kot v pravljici, s hudobno mačeho. Zaradi takšnega življenja so se odločile za zapustitev svojega okolja. Mama je končala osnovno (Magdalensko) šolo in Stolno gimnazijo. V Beograd je prišla po drugi svetovni vojni, kjer je spoznala mojega očeta, ki je iz podobnih razlogov prišel s Hrvaške v Beograd. Leta 1947 sta sklenila zakonsko zvezo in imeli tri otroke, enega sina in dve hčerki. Žal sem danes živa samo še jaz.

Na Slovenijo me vežejo zelo ljubi spomini. Kot majhna sem s sestro preživljala zelo dolga obdobja pri teti Mariji in stričku Milanu. Ona dva sta ostala v Mariboru. Nista imela svojih otrok, pa sta bila vedno vesela, ko sva prišli. Kasneje so bili moji odhodi na Štajersko povezani s šolskimi počitnicami in dopustom. Še zdaj se spomnim hoje po Pohorju, nabiranja gob, borovnic, kopanja v bazenih, zdi se mi, da še vedno čutim vonj domače juhe, zelenjavne solate z bučnim oljem ... Beograd in Maribor občutim skoraj enako, oba sta moje mesto.

Stikov s Slovenijo nikdar nisem prekinila, razen ko sem se poročila in dobila dve hčerki, pa tudi v času vojne sem

šla redko tja, vendar smo se s sorodniki in prijatelji vedno pogovarjali po telefonu. Od leta 2000 naprej je bilo s potovanjem veliko težav, saj so oblasti zahtevale pridobitev vize, prek Madžarske pa se je do strička in tete potovalo približno 20 ur.

Srečna sem, da sta hčerki navdušeni nad Slovenijo, ljudmi, čudovito razkošno naravo, mirom, urejenostjo, najbolj pa nad mojo teto in stričkom oziroma nad rojstnim mestom moje drage babice Hermine in njenih staršev.

Do leta 2012 sem obiskovala sorodnike, zdaj pa samo prijatelje in obvezno tudi večna počivališča.

Sem članica Društva Sava od leta 2012. Članice so tudi moji dve hčerki in moja vnukinja Mojca. Ustanovitev Društva je za mene pomembna, ker na ta način ohranjam slovenski jezik, običaje, kulturo, vse korenine moje mamice. Tako moji otroci in vnukinja ne bodo pozabili, od kod izvirajo. Čutim, da je moja mama zaradi tega vesela – nekje zgoraj, na nebu.

V Društvu se počutim, kot bi bila v Sloveniji. Spoznala sem veliko ljudi, krasno učiteljico slovenščine, običaje, filme, kulturo, zgodovino, Pišce (mala vas). Slovenska društva se pogosto družijo med seboj, Društvo Sava ponuja velike možnosti vsem nam.

Nada Mandić

NA PLANINCAH...

DURMITOR

Tudi letos je Planinski klub Železničar iz Beograda organiziral izlet na Durmitor v Črni Gori.

Glavna planinska akcija je bila vzpon na najvišji vrh Črne gore, Bobotov kuk, za katero se je odločila večina prispelih planincev. Midva s soprogo Olgico sva se odločila, da bova šla na

nekoliko lažji vzpon proti Crveni gredi (2175m), ker je vremenska napoved bila slaba; napovedane so bile nevihte s strelami. To pa je v gorah najbolj nevarno, zlasti na izpostavljenih vrhovih ali pobočjih. Pridružila se nama je planinka Milka.

Sprva smo rekli: »Gremo tako daleč in tako visoko, kolikor časa nam bo služilo vreme.« Vreme je bilo v tem času sončno, ne preveč vroče, toda zrak poln vlage in oblaki so se počasi nabirali.

Iz Žabljaka je pot peljala poleg Črnega jezera in naprej skozi veličasten gozd stoletnih smrek in jelk. En del je popolnoma zaščiten in je pravi pragozd, v katerem drevesa rastejo in umirajo ter padajo brez posegov človeka. Pot pelje mimo Bosače, vasi, ki leži na povprečni višini 1500m, in se potem strmo vzpenja po kamnitem hudourniku v gostem gozdu. Po izhodu iz gozda smo se znašli na nekoliko manj strmi poti preko travnikov, ki ležijo vsak na naslednji višji terasi. Kmalu smo zagledali Jablan jezero, v katerem je bilo zelo malo vode in se je zmanjšalo na velikost mlake.

Sedaj smo že bili dokaj visoko in kljub grozečim oblakom smo se odločili iti naprej proti vrhu, tokrat skozi ruše (pritlikavi planinski bor). Midva s soprogo sva se spomnila, da smo se pred leti, ko sta najina otroka bila še majhna, z vrha Crvene grede

spustili po drugi poti naravnost v Crepulj poljano, ki je kakšnih 500 m nižje. Ta pot je bolj strma in bi se po njej prej in varneje umaknili z vrha, saj je okrog nas že začelo grmeti.

Na Vrhju smo se slikali kar se da hitro in nadaljevali v nasprotno smer od Žabljaka. Markacija nas je vodila strmo navzdol in to je bilo najbolj važno. Kmalu je začelo deževati, grmenje je bilo vse bližje, mi pa smo še vedno bili na odprtem pobočju, na kamniti poti. Iskal sem zaklonišče in zato smo se ustavili v nekakšni ozki dolini. Okoli nas so bile skale, ki so štrlele nekaj deset metrov nad nami, pa tudi nekaj pritlikavih borovcev nam je delalo zasilno zavetišče. Sedaj je že močno deževalo in strele so treskale zelo blizu nas. Močno grmenje je odmevalo med kamnitimi stenami, da je bilo še bolj grozljivo. Bali smo se strele, največjega sovražnika planincev v gorah.

Pričakovali smo, da bo tako močen naliv hitro prenehal, saj

smo bili sredi poletja. Toda deževalo je kar naprej. Imeli smo dežne plašče, toda ne dovolj oblačil, ker takšnega pohoda zjutraj nismo načrtovali. Čepeli smo na travi in voda je počasi začela prodirati tudi pod obleke in v čevlje. Temperatura je padla in zeblo nas je, da smo kar drgetali. Po eni uri se je zdelo, da bo dež prenehal. Odložili smo se iti naprej. Toda močan udar strele povsem blizu, nas je prepričal, da še počakamo in spet smo čepeli pod borovcem.

Končno smo dočakali, da se je grmenje oddaljilo. Klub dežju, ki je še padal, smo šli po kamniti poti, ki je sedaj bila vlažna in spolzka. Proti pričakovanju se je stezica občasno tudi vzpenjala in

Crepulj poljane ni bi bilo v vidnem polju. Dež je počasi prenehal in prizori gore po dežju so nam lepšali pot. Videli smo mogočne, temne gozdove Durmitorja, iz katerih se je kadila megla. Končno smo dosegli jaso in nadaljevali pot skozi vlažen gozd. Iz dreves je še kapljalo, na poti so bile mlake in blato, pod čevlji je drselo. Šli smo mimo Zminjega jezera, enega najlepših durmitorskih jezer, toda nismo se hoteli ustaviti. Hiteli smo v Žabljak, še preden bi se popolnoma stemnilo.

Tam so nas že čakali ostali, ki so šli na težji vzpon, toda vrnili so se kakšni dve uri pred nami. Tudi oni so imeli dež, a ne tako silovitega kot mi. Od našega odhoda zjutraj do vrnitve v Žabljak je minilo 13 ur.

Ko sem na spletu pozneje našel opis poti, ki smo jo prehodili, se je izkazalo, da je izbrani hitrejši spust v bistvu veliko daljši in zahtevnejši od vzpona.

Prehodili smo 18 km in premagali skupaj 1450 m vzpona.

Zorko Branko

V tej številki Biltena objavljamo imena tistih članov, ki so preminuli in nas zapustili v letu 2016. Objavljamo imena tistih, o čigar smrti smo bili obveščeni.

Željko Kljun: Rim, 20.07.1955 – Beograd, 07.02.2016

BILTEN
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА
ДРУШТВО СЛОВЕНАЦА У БЕОГРАДУ - ДРУШТВО САВА

Založnik: DRUŠTVO SLOVENCEV V BEOGRADU – DRUŠTVO SAVA

Beograd, Terazije 3/IX, tel/fah +381 11 33 40 875, e-mail: sava-si@eunet.rs www.drustvosava.org

Uredništvo: Saša Verbič, glavni in odgovorni urednik

Člani uredništva: Ivana Mandić, Tanja Tomazin, Anica Sabo in Branko Zorko.

Lektura in prevod: Tanja Tomazin in Tatjana Bukvič.

Likovno-grafična priprava: Dušan Todorović, Aleksandra Anđelković in Jasmina Pucarević.

Bilten je brezplačen. Izhajanje Biltena financira Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Rokopisov, fotografij in risb ne vračamo. Podpisani članki predstavljajo

osebno mnenje avtorjev, ki se nujno ne morajo strinjati z mnenjem uredništva. Uredništvo ima pravico po potrebi skrajšati in prilagoditi prispele priloge. Delo v Biltenu je volontersko.

CIP - Каталогизacija у публикацији

Народна библиотека Србије, Београд

061

BILTEN / Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu

ISSN 1452-9092 = Bilten (Društvo Slovenaca "Sava" u Beogradu)

COBISS.SR-ID 140641548